Ազգ
Azg armenian daily
18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1994 ՈՒՐԲԱԹ № 30 (533)

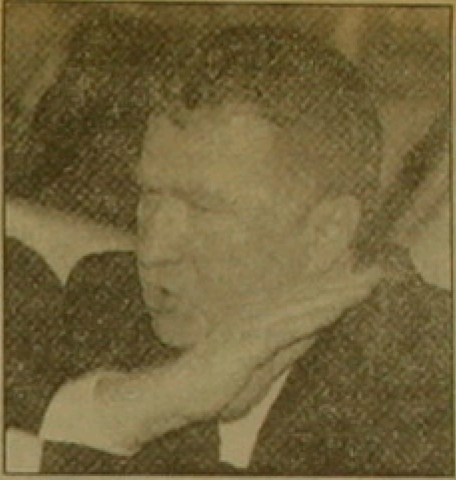

Ժիրինովսկին պատրաստ է այցելել Հայաստան

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Ժիրինովսկին պատրաստ է այցելել Հայաստան եւ այդ հարցի շուրջ բանակցությունները արդեն վարվում են մի շարք կազմակերպությունների հետ: Սակայն մենք առայժմ վերջնական որոշում չենք կայացրել», գործակալությանը տված հարցազրույցի ժամանակ հայտնել է Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության ղեկավարի մամլո քարտուղար Գրիգորի Սերեբրեննիկովը: «Մեզ միշտ չէ, որ միանշանակ են դիմավորում, խոստովանել է Սերեբրեննիկովը, եւ մենք չէինք ցանկանա Հայաստանի մեր կողմնակիցների համար խնդիրներ ավելացնել»: Ժիրինովսկու մամլո քարտուղարի ասելով, մինչեւ մարտի առաջին տասնօրյակի վերջը նա հազիվ թե գա Հայաստան: ■

ՄՈՍԿՎԱ

Ստորագրվեց ռուս-հայկական առեւտրատնտեսական համաձայնագիր

700 մլն կվտ էլեկտրաէներգիա Ռուսաստանից, եթե...

ՄՈՍԿՎԱ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Ռուսաստանի եւ Հայաստանի վարչապետներ Վիկտոր Չեռնոմիրդինը եւ Հրանտ Բագրատյանը Մոսկվայում ստորագրեցին 1994 թ. առեւտրատնտեսական համագործակցության համաձայնագիր:

Ռուսաստանը Հայաստան կառաքի կարեւորագույն արտադրատեսակներ: Ակնկալվում է, որ ռուսական էներգակիրների արտահանությունը կլինի մոտավորապես 1993 թ. մակարդակի վրա: Կողմերը նաեւ հայտարարեցին, որ իրենք պատրաստ են նպաստել համատեղ ձեռնարկությունների ու բաժնետիրական ընկերությունների ստեղծմանը եւ օժանդակել փոխադարձ ներդրումներին:

Հրանտ Բագրատյանը նշեց, որ այս համաձայնագիրը «առավել իրատեսորեն ու խստորեն է կարգավորում փոխադարձ առեւտուրը»: Նրա խոսքերով, Հայաստանը պետք է ավելացնի մատակարարումները Ռուսաստանին, որպեսզի կրճատի երկու երկրների առեւտրում առկա պակասորդը:

Իր հերթին Ռուսաստանի կառավարության ղեկավարը հայտարարեց, որ երկու երկրները ծրագրում են «խորացնել առեւտրատնտեսական կապերը, նկատի ունենալով Հայաստանի հետ առեւտրի համակշռումը»: Նա ընդգծեց, որ 1994 թ. ռուսական վարկերը կտրվեն «առավել խստորեն» ծայրահեղ դեպքերում եւ միայն անհրաժեշտ արտադրանքի մատակարարումների համար:

Այլ աղբյուրներից մեզ հայտնի դարձավ, որ փետրվարի 16-ին Մոսկվայում ստորագրված ռուս-հայկական կառավարական համաձայնագրով Հայաստանը Ռուսաստանից 1994 թվականի ընթացքում կստանա 700 միլիոն կիլովատ էլեկտրաէներգիա: Սակայն դա իրականություն կդառնա միայն այն դեպքում, երբ Անդրկովկասի միասնական էներգահամակարգը միացվի Ռուսաստանի միասնական էներգահամակարգին, ինչպես նաեւ Վրաստանի եւ Հայաստանի միջեւ կնքվի համաձայնագիր վրացական էլեկտրացանցերի օգտագործման վերաբերյալ: Բացի այս ծրագրից, Մոսկվայում կայացած Բագրատյան-Չեռնոմիրդին հանդիպման ժամանակ քննարկվել է նաեւ Հայաստանի ատոմակայանի վերագործարկման հարցը: Միեւնույն ժամանակ, Թուրքմենստանը եւ Իրանը ստորագրել են մի համաձայնագիր, ըստ որի Թուրքմենստանում արտադրվող էլեկտրաէներգիան կուղարկվի երրորդ երկրներ: Թուրքմենստանն այդ առիթով Կրասնովոդսկում կկառուցի էլեկտրահաղորդման կայան եւ էլեկտրաէներգիա կհաղորդի իրանական Ալիբաղ քաղաքը:

Թեհրանը համաձայնվել է 20 տարով երաշխավորել էլեկտրաէներգիայի տարանցիկ հաղորդումները: Ըստ թուրքմեն լրագրողների, էլեկտրաէներգիան առաջին հերթին կհասնի շրջափակման մեջ գտնվող Հայաստան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Անխուսափելի՞ է արդյոք այս պատերազմը

ԱՐՄԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Արդեն իսկ ակնհայտ է, որ դեկտեմբերի 19-ին սկսված ադրբեջանական հուժկու գրոհը, որի նպատակն էր կարճ ժամկետում Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական մեծ հաջողությունների հասնել եւ մեկընդմիշտ լուծել այդ խնդիրը, ձախողվեց: Ավելին, Ադրբեջանը ոչ միայն չկարողացավ, նույնիսկ վիթխարի կորուստների գնով, քիչ թե շատ լուրջ հաջողությունների հասնել (Հորադիզ երկաթուղային կայարանից եւ Ֆիզուլու շրջանի մի քանի գյուղերից բացի), այլեւ ակնհայտորեն միտում կա, որ անհրաժեշտության դեպքում ղարաբաղյան բանակը կարող է անցնել հակագրոհի եւ նորանոր տարածքներ վնասազերծել: Հայաստանի ղեկավարները, համենայն դեպս իրենց կիսահրապարակային ելույթներում, սովորաբար այն կարծիքն են հայտնում, թե այս ձախողումից հետո Ադրբեջանն ամենայն հավանականությամբ կհամակերպվի հակամարտության ուժային լուծման բացառման հետ եւ ստիպված կլինի նստել խաղաղ բանակցությունների, ուստի եւ պետք է համախմբել բոլոր ուժերը՝ կասեցնելու թշնամու այս ըստ ամենայնի վերջին հարձակումը:

Մինչդեռ Ադրբեջանի ձեռնարկած քայլերն ամենեւին չեն տեղավորվում այս տեսակետի շրջանակներում, եւ բուն ռազմաճակատներում իրադարձությունների զարգացումը վկայում է, որ Ադրբեջանն ամենեւին մտադիր չէ հրաժարվել հարցի ուժային լուծումից: Պատահական չէ, որ դեռեւս անցած ամիս, երբ ադրբեջանական լայնածավալ գրոհի ձախողումը դեռեւս այնքան էլ բացահայտ չէր, ինչպես ադրբեջանական, այնպես էլ թուրքական մամուլում հայտնվեցին հրապարակումներ, որտեղ Ադրբեջանի ղեկավարությունը մեղադրվում էր շտապողականության եւ ռազմական գործողությունների վատ կազմակերպման մեջ: Այլ կերպ ասած, փորձ էր արվում ստեղծել այնպիսի տեսակետ, թե ընդհանուր առմամբ ղարաբաղյան հակամարտության լուծման ռազմական ուղին ճիշտ է, եւ ձախողման պատճառը միայն վատ կազմակերպումն է (ուստի եւ կարելի է հասնել հաջողության՝ ամեն ինչ սկսելով նորից): Իսկ երբ դա այդպես է, ապա պետք է հաշվի առնել, որ Ադրբեջանը Լեռնային Ղարաբաղի դեմ պատերազմում փաստորեն փորձել է բոլոր տարբերակները, եւ առաջիկայում ձեռնարկելու է նոր քայլեր՝ այս անգամ ուղղված ոչ թե Ղարաբաղի, այլ Հայաստանի դեմ: Պատահական չէ, որ Հայաստանի իշխանությունների որոշակի շրջանակներում լուրջ մտավախություն կա, թե Ադրբեջանը կարող է պատերազմ հայտարարել Հայաստանին: Խնդիրն այն չէ, թե Հայաստանի վիճակը դրանից կարող է էապես ծանրանալ: Վերջին հաշվով, Հայաստանն այսօր գտնվում է լիակատար շրջափակման մեջ, Հայաստանի սահմանները պարբերաբար հրետակոծվում եւ ռմբակոծվում են Ադրբեջանի կողմից, Հայաստանն ստիպված է լինում երբեմն-երբեմն ժամանակի զորահավաքներ կատարել եւ այլն: Այլ կերպ ասած, Հայաստանը վաղուց արդեն փաստական պատերազմի մեջ է: Խնդիրն այն է, որ պատերազմի մեջ մտնելով՝ Հայաստանն ստիպված կլինի Ադրբեջանի դեմ պատասխան քայլերի դիմել (այն, որ դրանով ղարաբաղյան բանակի ռազմական հաջողությունները կկրկնապատկվեն, ոչ ոք չի կասկածում): Սակայն առկա է Նախիջեւանի գործոնը (որտեղ, ի դեպ, վերջերս ադրբեջանական բանակի զգալի կուտակումներ են նկատվում), իսկ դա նշանակում է, որ հնարավոր պատերազմը կարող է դուրս գալ Հայաստան-Ադրբեջան

➡ Տես էջ 2

ՏԱՐԱԾՔ

Ա. Կոզիրեւը Հունաստանում

ԱԹԵՆՔ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Այսօր երեկոյան Աթենք կժամանի Ռուսաստանի արտգործնախարար Անդրեյ Կոզիրեւը: Նա խաղաղական խորհրդակցություններ կանցկացնի Եվրոպական միության այսպես կոչված «եռյակի» հետ (բաղկացած է Եվրոպական միության նախկին, այժմյան եւ ապագա նախագահ երկրների՝ Բելգիայի, Հունաստանի եւ Գերմանիայի արտգործնախարարներից): Ակնկալվում է, որ բանակցությունների կենտրոնում կլինի նախկին Հարավսլավիայի ճգնաժամը եւ մասնավորապես բոսնիացի սերբերին ՆԱՏՕ-ի ներկայացրած վերջնագիրը, որոնցից պահանջում են պաշարված Սարաեւոյի շրջակայքից դուրս բերել ծանր սպառազինությունը:

Չեյնին ՆԱՏՕ-ին զգուշության կոչ է անում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: ԱՄՆ-ի պաշտպանության նախկին նախարար Ռիչարդ Չեյնին հայտարարեց, որ Բոսնիայում ու Հերցեգովինայում սերբերի դիրքերին ՆԱՏՕ-ի օդային հարվածները կարող են հակառակ ազդեցություն ունենալ եւ Բալկաններում հանգեցնել հակամարտության ծավալման: Վաշինգտոնում ելույթ ունենալով նորզելանդացի գործարարների առջեւ, Չեյնին ՆԱՏՕ-ի ղեկավարներին կոչ արեց «մեծագույն զգուշություն» դրսեւորել ռմբակոծելու որոշում ընդունելուց առաջ: Նա ասաց, թե Ջորջ Բուշի նախագահության օրոք Վաշինգտոնում այդ հարցը քանիցս քննարկվել է, բայց ամեն անգամ որոշումը բացասական է եղել սերբերի պատասխան գործողությունների դեպքում ռազմական միջամտության անխուսափելի ընդլայնման հեռանկարի պատճառով: Մինչդեռ Վաշինգտոնի գնահատման համաձայն, հենց միայն Սարաեւոյի անվտանգության ապահովումը կպահանջեր այնտեղ 80 հազար զինծառայողի տեղաբաշխում:

Բախումներ Սենեգալում

ԱԲԻՋԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չորեքշաբթի օրը Սենեգալի մայրաքաղաք Դաքարում հակակառավարական բազմահազարանոց ցույցը ցրելու համար օգտագործվեցին բանակի ու ոստիկանության ստորաբաժանումներ: Ցույցը կազմակերպել էր ընդդիմությունը [illegible] եւ առաջին անհրաժեշտության ապրանքների [illegible] բարձրացման կապակցությամբ: Ցուցարարները վանկարկում էին իսլամական կարգախոսներ եւ պահանջում երկրի նախագահ Աբդու Դիուֆի հրաժարականը: Բախումների ընթացքում զոհվեց 4 ոստիկան: Զոհեր կան նաեւ խաղաղ բնակիչների մեջ: ■

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Ադրբեջանական երկու ռազմական ինքնաթիռ խախտեցին Վարդենիսի տարածքը, խփվել է մեկը

Մարտակերտում հայերը խփեցին մեկ այլ ինքնաթիռ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ադրբեջանի ռազմաօդային ուժերը համառորեն շարունակում են թռիչքներ կատարել Հայաստանի սահմանամերձ բնակավայրերի ուղղությամբ, հայտնեց Հայաստանի պաշտպանության նախարարության մամուլի կենտրոնի լրատվության բաժնի պետ Գագիկ Մարտոյանը:

Փետրվարի 17-ին, ժամը 15-ին Վարդենիսի շրջանի օդային տարածք ներխուժեցին Սու-24 եւ Սու-25 տիպի 2 ռազմական ինքնաթիռներ, որոնցից առաջինը սկսեց հետախուզական թռիչքներ կատարել Սոթք եւ Զարքենդ բնակավայրերի ուղղությամբ, իսկ մյուսը շրջադարձ կատարեց դեպի Վարդենիս եւ փորձեց ռումբեր նետել շրջկենտրոնի վրա, նույն պահին էլ հակաօդային ուժերի արձակած հրթիռից ջախջախված վայր ընկավ Վարդենիսի տարածքում: Սու-24 ինքնաթիռը հեռացավ Հայաստանի սահմաններից: Խփված ինքնաթիռի երկու օդաչուներն էլ զոհված են: Այլ աղբյուրների համաձայն, վերջնականապես պարզված չէ, թե ինքնաթիռներից որ մեկն է խփվել:

Մյուս կողմից, ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբից հաղորդում են, թե երեկ վաղ առավոտյան ադրբեջանական կազմավորումները հերթական անգամ փորձել են գրոհ ձեռնարկել ռազմաճակատի արեւելյան հատվածում Մարտունու շրջանի Աղբառոն տեղամասի ուղղությամբ: Ղարաբաղյան ուժերը հաջողությամբ կասեցրել են գրոհը, որը շարունակվել է մինչեւ առավոտյան ժամը 8:30: Տուժածների մասին տեղեկություններ առայժմ չկան: Ժամը 15-ի կողմերը Մարտակերտի հյուսիս-արեւելյան մասում խփվել է ադրբեջանական մեկ ռազմական ինքնաթիռ: Օդաչուի ճակատագիրը դեռեւս անհայտ է: Ըստ նույն աղբյուրների, նախօրեին Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում Օմարի լեռնանցքի ուղղությամբ ծավալված մարտերի ընթացքում ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է թշնամուց առգրավել մեկ տանկ: ԼՂՀ ռազմական հետախուզության տվյալներով, Մարտունու եւ Մարտակերտի շրջանների հայկական պաշտպանական դիրքերի ուղղությամբ նկատվում են հակառակորդի կենդանի ուժի եւ մարտական տեխնիկայի զգալի կուտակումներ: Երեկ օրվա երկրորդ կեսին իրադրությունը ռազմաճակատներում համեմատաբար հանգիստ է եղել:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Նախագահը դեռեւս մտորում է, իսկ պաշտոնները՝ սպասում

ՀՀ նախագահի նախկին մամուլի քարտուղարի հրաժարականից անցել է երկու շաբաթ, սակայն դեռեւս չի նշանակվել նոր մամուլի քարտուղար: Նախագահի մամուլի ծառայության ղեկավար Ամասիա Հովհաննիսյանի անվան փոխարեն (որն ի դեպ այժմ կատարում է նաեւ մամուլի քարտուղարի պարտականությունները), լրագրողների շրջանում շրջանառվում են Արմենպրեսի տնօրեն Գեւորգ Հովհաննիսյանի, նույն գործակալության աշխատակից Ֆելիքս Ենգիբարյանի թեկնածությունները:

Չի բացառվում, որ քննարկման առարկա դառնա նաեւ նախագահի արտաքին հարցերի գծով օգնական Արմեն Մելքոնյանի թեկնածությունը, թեեւ վերջինս մերժեց իր թեկնածության մասին պտտվող լուրերը:

Եւ երբ նախագահի մամուլի քարտուղարի պաշտոնը կարող է դեռեւս սպասել արժանի թեկնածուի ընտրությանը, Ռուսաստանում Հայաստանի դեսպանատան բացման եւ նոր դեսպանի նշանակման հարցը ձգձգվում է արդեն կես տարուց ավելի: Բնական է, այդ խնդիրը կապված է ոչ միայն ներկա դեսպան Ֆելիքս Մամիկոնյանին նոր պաշտոնի նշանակելու հետ (հավանաբար Գերմանիայում դեսպան), այլեւ Ռուսաստանում դեսպանի թեկնածուների հետ: Առայժմ, ուժի մեջ է մնում առաջին փոխարտգործնախարար Արման Կիրակոսյանի թեկնածությունը:

Այստեղ կարեւորը ոչ միայն դեսպանի նշանակումն է, այլեւ դեսպանատան լիարժեք աշխատանքի կազմակերպումը, մանավանդ, որ Ռուսաստանն արդեն տարեցրել է հայկական ներկայացուցչության բյուջետային հաստիքները: Նման պայմաններում հապաղումը դժվարացնում է Հայաստանի եւ Ռուսաստանի միջեւ դիվանագիտական լիարժեք աշխատանքի կազմակերպումը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

Հոսմանորյա ժամանակահատվածում «Էկո-դրես» հետազոտական գործակալության աշխատակիցների հետ համատեղ կատարած փորձից ստացված տվյալները բայց սկզբ բավականին հաճախ հանդիպող երեւույթներից մեկը այն ցավոտ հարցի առկայությունն է, թե ինչո՞ւ է շարունակվում որակյալ մասնագետների արտահոսքը Հայաստանից: Հայաստանից հեռանալու անբեկանելի ցանկություն են հայտնում նույնիսկ նրանք, ովքեր այսօր, այս դժվարին էներգետիկ եւ հացի սակավ պայմաններում անգամ, ստանալով համապատասխան օժանդակություն կարող են ներդնել «կարողությունը»: Այս, ինչպես առաջ էին ասում, օրվա հրամայականը, սակայն, չէ՞ որ ողջի նույնպես շարունակվի օրենքներով կառավարվի: Մինչդեռ... Մինչեւ դրա էությունը բացելը, նախ, հարկ է մասնանշել մի քանի նախապայման, որոնք բնորոշվում են նման միջոցառման նպատակահարմարությունը նաեւ «համընդհանուր» կողմից: Այսօր իրենից «ինչ որ բան» ներկայացնող մասնագետները, հիմնականում, աշխատանքի էական ճանապարհ բնորոշելով, իրեն տրվում է մի քանի տեղ, որ գոյատեւելու միջոց հայթայթի: Միեւնույն ժամանակ ձգտելով ինքնահաստատման, այսինքն մեկ տեղից օրական կառուցված, ինչպես ծրագիր մշակել, որն աշխատունակ կլինեն Հայաստանի խիստ յուրահատուկ պայմաններում: Օտարերկրյա լավագույն մենեջերի նման մոդել մշակելու համար երկրի եկեղեցական սկզբունքներ են պետք՝ տեղի պայմանների մասնագիտական ուսումնասիրությունների վրա հիմնված: Իսկ երբ հաշվի առնենք այն, որ մասնագիտացված շուկայական ուսումնասիրությունների կենտրոններ, որպես այդ դեպքում, չկան Հայաստանում ընդհանրապես, առայժմ պարզ է դառնում, թե ինչ հանճար է պահանջվում մենեջերից:

«Հայկական տարբերակում հանճար, դիմացը ոչ մի երաշխիք: Ու

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

«Փակ շրջանը» վանում է Հայաստանից

ՄԱՐԳԱՐ ՄԱՆԵՑՅԱՆ

տարեւ եւ մրցունակ արտադրությունը ստեղծել հայրենիքում:

Մյուս կողմից էլ, այլընտրանքից զրկված իրենց արտադրական եւ այլ գործունեությունը Հայաստանից արտահանելու փաստերին ենք մոտենում նույնիսկ մեր դժվարին (խիստ յուրահատուկ) պայմաններում որոշակի եկամտաբերության ապահովող ֆիրմաները:

* Ինչո՞ւ: Այս հարցի պատասխանը գտնելուն ուղղված պրոցեսները ստիպեցին նախ հավաքված փաստերի հիման վրա գնահատել իրադրությունը: Իսկ այն հետեւյալն է. Կապիտալի նախասկզբնական կուտակման փուլը (ձեռնարկատիրության հիմնական զանգվածի համար) կարելի է հաշվել ավարտված: Ֆիրմաներն ու կազմակերպությունները, որոնք այդ փուլի ընթացքում կայացել էին կուտակում, հիմնականում անհեռատեսագույն գործարքների միջոցով, առեւտրական ֆինանսական եւ այլ գործառնությունների ծավալների աճման հետ (հիմնական եւ շրջանառու միջոցների ավելացման) կանգնել են երկրաչափական պրոգրեսիայով աճող վնասների առջեւ, որոնք էլ ավելի են խորանում շուկայի ենթակառուցվածքի բացակայության եւ անկայունության պատճառով:

Այլ խոսքով, ստեղծվել է մի իրավիճակ, երբ շուկայական տնտեսավարման մասին մակերեսային գիտելիքներով այլեւս հնարավոր չէ առաջ գնալ կամ պետք է վերադառնալ նախասկզբնական գործարքներին, կամ լծարվել, ընդհատելով առեւտուրը, կամ էլ ... հասկանալով ընտրել զարգացման անխուսափելի (կանխագույն) տարբերակը. կենտրոն մղել գիտելիքը, սկսել հնարավորին չափ մեծ (մի քանիսը փոխհատուցող) աշխատավարձ ստանալ: Եւ անհնարին տարօրինակ չէ, որ այս մասնագետին աշխատանքի առաջարկող գործատերն էլ է ձգտում ամբողջովին «սեփականացնել» նրա բոլոր հնարավորությունները (կարողությունները), հանել նրանից առավելագույն շահույթ միայն իր համար:

Թե ինչո՞ւ է այդպես ստացվում, ցայտուն երեւում է «գործի կազմակերպիչ»-ի մասնագետի օրինակի վրա: Գործատերն պետք է լրիվ վերականգնել, վերահարմարվել այսօրվա շուկայի պահանջներին, միեւնույն ժամանակ իրական հաշվարկների վրա հիմնված երաշխիքներ մշակելով առաջգա լավ հնարավորների առնչությամբ: Նա, փաստորեն, գուցե ինքն էլ չգիտակցելով, պահանջում է մենեջմենթ, ինտելեկտուալ արտադրանք, հաշվարկներ եւ այլն, որի համար ոչ կանխավճար, ոչ այլ ձեւի վճար չի ուզում հատկացնել, իբրեւ պատճառաբանություն նշելով երկու առողջ նախ չի ուզում գնել «կատու պարկի մեջ», առա վարձը անորոշ ժամկետով ուզում է կապել իրական (ստացված) շահի հետ:

Մեզ մոտ ոչ միայն այլընտրանքային տարբերակները չեն գործում, այլեւ ոչ գործատերը, ոչ էլ մենեջերը գիտակցել չեն ուզում տնտեսելով իրադրությունների զարգացման «հայկական տարբերակը», օրինակ, երբ գործը արվում է վարձատրությունն այնժամ է «բխեցվում», մինչեւ ինքը լուծվում խժռում է բոլոր ավելորդները:

Սակայն, այստեղ բույլ սխալ կլինի կողմնակալ ձեռով հանդես գալ ի պաշտպանություն մենեջերի շահերի: Ի՞նչ է ճշմարտում ողջմտորեն կազմակերպված շուկայի պայմաններում պահանջվում է շրջանը: Հայաստանում, պարզվում է, գիտելիքը, բարձրակարգ մասնագիտացումը դեռ այնչափի հարցի չեն, որ լավ մասնագետի համար աշխատանքի ու առողջության լավ պայմաններ ապահովեն:

Օրեւս զուգահեռ ոճեղաղ վերը նկարագրված իրողության կամ նույնպես նորության գին եղել, չեն վախենում ասել. հոյակապ մասնագետների հետ: Մեկը միայնակ, իր իսկ պաշտոնավարած սահմանափակումներով ու նյութերով այնպես էր կոնկրետ օրինակում կազմակերպչական ցանկացած կոչին, որ... բնորինակից էլ լավ: Մյուսը անհատական տարակույս այնպիսի զինվորագրելու է պատրաստ տնտեսական պայմաններում, որ ոմանք Հայաստան գնած գրասենյակների համեմատաբար էժան բյուրեղացրել կին բոլոր այս բավականին բանկի առաջարկին են գնում աշխատելու տասնյակ դոլլարներ վճարելով: «Հայկական տարբերակը» այս մասնագետներին, որոնցից յուրաքանչյուրը մի ավարտին «արտադրանքն» է, այստեղ, տեղում, բավարար ֆինանսավորման եւ այլ օժանդակության դեպքում նույնիսկ, երաշխիքներ չի տալիս, ստիպելով ավելի պակաս օժանդակություն փնտրել Հայաստանի սահմաններից դուրս:

Այսպես ստանում է, մինչ այդ արդեն մի քանի անգամ նույնպես ծը: Ովքե՞ր են մնում: Եւ որքա՞ն ժամանակ է պետք, որ վերականգնվի առաջացած «Շրջանը», որն ի դեպ, «շարժիչ ուժն» էր ոչ միայն մեր մասնավոր ձեռնարկատիրության, այլեւ տնտեսության ամբողջության: Եւ ի՞նչ է արվում այս «բացի» հետագա խորացման բույլ չտալու համար Հայերս, որոնց պատասխանը իրավականորեն չի տալիս:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Անխուսափելի՞ է արդյոք այս պատերազմը

Սկիզբը էջ 1

շրջանակներից, երբ համարենք, որ դեռեւ դուրս չի եկել Իրանի տարածքից Զորադիրը գրավելուց, Մեղրին ռմբակոծելուց եւ Վրաստանի տարածքում շարունակվող պայթեցումներից հետո:

Անխուսափելի՞ է արդյոք այս պատերազմը: Վերջին հաշվով, այսօր Ադրբեջանի տարածքի մի զգալի մասը գտնվում է ղարաբաղյան ուժերի հսկողության տակ, եւ ադրբեջանական բանակն անզոր է վերագրավել այն: Սա կայն այն, ինչ հնարավոր չէ անել Ղարաբաղում, գուցե հնարավոր կլինի Հայաստանի՞ դեմ: Ադրբեջանի ռազմական շրջանակներում օրեցօր ավելի ու ավելի ընդգծվող այս մտայնությունն է հենց, որ ենթադրել է տալիս, թե Հայաստանի համար խիստ դժվար է լինելու խուսափել հայտարարված պատերազմից, մի բան, որն առ այսօր հաջողվում էր ղարաբաղյան բանակի հաջող գործողությունների շնորհիվ, եւ որը գնալով ավելի ու ավելի դժվար է դառնալու՝ ռազմական գործողությունների ընդլայնմանը զուգընթաց:

ԳՐԱԿԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ

Լ. Խրիզանտոպուլոս. «Հայերը եւ հույները իրար հետ հարազատ են»

ԵՐԵՒԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. Ինչպես արդեն հաղորդվել է, Հայաստանի Հանրապետությունում Հունաստանի Հանրապետության արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Լեոնիդաս Խրիզանտոպուլոսն այլ աշխատանքի անցնելու կապակցությամբ ավարտեց իր դիվանագիտական առաքելությունը Հայաստանում: Մեկնելուց առաջ դեսպանը ցանկություն էր հայտնել այցելել Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր:

Փետրվարի 17-ին Լ. Խրիզանտոպուլոսը ծաղկեպսակ դրեց Մեծ եղեռնի զոհերի հուշարձանին: Արարողությանը ներկա էին Երեւանի քաղաքային գործկոմի նախագահի առաջին տեղակալ Յուրի Բախշյանը, ՀՀ ԱԳՆ պաշտոնյաներ: Յու. Բախշյանը շնորհակալություն հայտնեց հույն դեսպանին, ինչին հետեւեց պատասխանը. «Սա ամենափոքրն է, ինչ կարող էի անել որպես Հունաստանի քաղաքացի եւ դեսպան»:

Այն հարցին, թե ինչո՞ւ է նա հրաժեշտից առաջ որոշել այցելել Ծիծեռնակաբերդ, դեսպանը պատասխանեց, որ սա առաջին տեղն էր, որ նա այցելել է Հայաստան ժամանելով եւ Հայաստանին հրաժեշտ է տալիս նույնպես Մեծ եղեռնի հուշարձանն այցելելով: Լ. Խրիզանտոպուլոսի խոսքերով, ցեղասպանության զոհերին հարգանքի տուրք մատուցելն իր բարոյական պարտքն է:

Թղթակցի հարցին, թե ինչպիսի՞ն են նրա կարծիքով հայ-հունական հարաբերությունների հեռանկարները, Լ. Խրիզանտոպուլոսը պատասխանեց. «Գիտակցում եմ, եւ ես կարծում եմ, որ իմ Հայաստանում մնալը դրական էր նաեւ այն պատճառով, որ հայ եւ հույն ժողովուրդները հարազատ հարաբերությունների մեջ են միմյանց հետ»:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Կալանավորները մեռնում են քաղցածությունից

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ. Հայաստանում կալանավորների վիճակն անմխիթար է, այսօր հայտարարեց մարդու իրավունքների եւ ազգությունների հարցերի խորհրդարանական հանձնաժողովի քարտուղար Անահիտ Գեւորգյանը: Նրա ասելով, հանրապետության ուղղիչ աշխատանքային հիմնարկներում գտնվողները տառապում են ցրտից, քաղցից եւ գոյության տարրական պայմանների բացակայությունից: Շենքերում ջերմությունը իջնում է մինչեւ մինուս հինգ աստիճան: Նրանց ողջմամբ, նշեց Գեւորգյանը, ամեն մի այցելություն իրենց վրա նստում է 50-100 դոլլար: Կան քաղցածությունից մահանալու դեպքեր: Միայն հունվարին Կոշի գաղութում մահացել է երկու կալանավոր, հայտարարեց նա: «Կալանավորներն էլ մարդ են, ասաց Անահիտ Գեւորգյանը: Մենք նրանց զրկել ենք, մեկուսացրել հասարակությունից, բայց ոչ ոք իրավունք չի տվել այդպիսի տառապանքներ պատճառելու նրանց, ոչնչացնելու նրանց մեջ մարդկային ամեն ինչ»:

Դրամն արժեզրկվեց 10 անգամ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ. Այսօրվանից Հայաստանի Կենտրոնական բանկը սահմանեց հայկական դրամի նոր հաշվարկային փոխարժեք: Այժմ 1 ամերիկյան դոլլարի փոխարժեքը 150 դրամ է: Այսպիսով, հայկական ազգային դրամ ծնվելուց 3 ամիս անց դրամն արժեզրկվել է ճիշտ 10 անգամ: Մասնագետների կարծիքով, փոխարժեքի նման կտրուկ անկումը պայմանավորված է արդյունաբերության եւ արժութային ապահովման բացակայությամբ:

Երեւանում բնակարանների գների անկման միտում է նկատվում

ԵՐԵՎԱՆ, 15 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Մերկուրի» ֆիրմայից Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնել են, որ Երեւանի կենտրոնական եւ ծայրամասային թաղամասերի բնակարանների գները տատանվում են լայն սահմաններում: Արաբկիր թաղամասում 1 սենյականոց բնակարանների միջին գինը կազմում է 5-6 հազ. դոլլար, 2 սենյականոցը՝ 8-12 հազ., 3 սենյականոցը՝ 12-20 հազ. դոլլար: Էրեբունու, Շենգավիթի շրջաններում եւ Զեյթունի թաղամասում 1 սենյականոց բնակարանը վաճառվում է 2-3 հազ. դոլլարով, 2 սենյականոցը՝ 3-7 հազ. դոլլարով, 3 սենյականոցը՝ 7-11 եւ ավելի հազ. դոլլարով:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Հայաստանը Ֆրանսիայի հետ բարեկամական եւ գործնական փոխհարաբերությունների մեջ է

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ. «Արդեն երրորդ տարին է, ինչ ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարությունը Ֆրանսիայի սոցիալական ապահովության եւ աշխատանքի, աշխատանքի տեղավորման եւ մասնագիտական ուսուցման նախարարությունների հետ գտնվում է բարեկամական եւ գործնական փոխհարաբերություններում», տեղեկացրեց աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարար Ալեքս Եսայանը:

Նրա խոսքերով, այդպես շուկայական հարաբերությունների անցման շրջանում ամենաբարդագույն խնդիրները հիմնականում օրենսդրական համապարփակ դաշտի ստեղծումը, անհրաժեշտություն են առաջացնում հաշվի առնել միջազգային փորձագիտական կարծիքը:

Ֆրանսիայի մասնագետների հետ քննարկվում են բազմաթիվ հարցեր, կապված աշխատանքի, զբաղվածության եւ սոցիալական շատ այլ խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ կառուցվածքային եւ ֆունկցիոնալ համակարգերի ստեղծման հետ:

Եսայանը տեղեկացրեց նաեւ, որ 1994 թ. ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական ապահովության նախարարության համակարգի 35 մասնագետ երկշաբաթյա ինքնավերապատրաստում կանցկացնեն Ֆրանսիայի այս երկու նախարարություններում: Այնտեղ կեցության ողջ ծախսերը ստանձնում է ֆրանսիական կողմը, իսկ 7 պարգևակիրներին կեցության ծախսերից զատ կվճարվի նաեւ աշխատավարձ:

«Ոմն նկարիչը» փաստակ ունեցող արվեստագետ է

Երեկ Հայաստանի նկարիչների միության մի գրություն ստացանք, ուր միության վարչության նախագահ Պողոս Հայթայանը գրում է. «Ձեր թերթի փետրվարի 17-ի համարում հանդիպեցինք Երեւանի նախկին քաղաքագլուխ Համբարձում Գալստյանի մասնավոր սուլիսին վերաբերող Արմեն Քաղդասարյանի նյութին, ուր Հայաստանի Ներքգործնախարարի եւ նախկին քաղաքագլխի հետ կապված հարաբերություններ են լուսաբանվում: Մեր խնդիրը չէ մտնել այս խճճված պատմության մեջ, սակայն պարզապես ապշած էինք «ոմն նկարիչ» արտահայտության վրա: «Ոմն նկարիչը», արդեն վաղուց հասարակական եւ պետական ճանաչման արժանացած գեղանկարիչ Վարուժան Վարդանյանն է, որի գործերը տեղ են գտել Հայաստանի ազգային պատկերասրահում, ժամանակակից արվեստի թանգարանում, Մոսկվայի Տրետյակովյան պատկերասրահում եւ այլուր»: Այնուհետեւ պրն. Հայթայանը մեղադրում է մեզ. «Միթե՞ արդեն լրագրային քաղաքակրթություն է ստանում բարոյաէթիկական սահմանները խախտող եւ պատասխանատվության տարրական նորմերը յոթահատող լրագրությունը», հարցնում է նա: Ընդունում ենք հարցերի նախագահին, որ արտահայտության հեղինակը մենք չենք, այլ նախկին քաղաքագլուխը: Եթե այդ տրամաբանությամբ առաջ շարժվենք, ապա ոչինչ էլ չպիտի տպագրենք:

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 4-րդ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագրական խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPRR SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔՅԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅՈՒԼԻՍ ԳԱԱՊԱՐՅԱՆ / 581841
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ / 562863
Ոճը եւ ստանդարտը ՊՈԱՏ ԳԱԼՍՏՅԱՆԻ
Apple Macintosh
Նախամշակումը կատարվել է «Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co.,
22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park,
CA 91303. Call (818) 598-0423 Fax
(818)340-9819 for subscription rates
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութեան
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հրատարակվում է ԱՄՆ
«ԱՐԱՐԱՏ» ՍՊԸ-ի համակարգչային կայքով
Տեղեկատու 7 8852 281425,
Ֆաքս 7 8852 285082
E-MAIL INTERNET ROOT
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՎՐԱՍՏԱՆ

Վրացիները նույնպես հակված են իրենց փողը մտցնել

ՌՈՒԶԱՆ ԳՈՒՐԳԵՆՅԱՆ

«Բիզնես ինֆորմացիա» թերթում նյութ է տպագրվել, որտեղ առաջարկվում է Վրաստանում մտցնել ազգային արժույթ՝ լարի։

Հեղինակի կարծիքով, անկախության ապահովման ճանապարհին մնացել է մեկ հնարավորություն։ Ռուսաստանի ծավալապաշտական տնտեսական քաղաքականության դեմ ուժեղագույն միջոցներից մեկը ամենասեղմ ժամկետում վրացական արժույթ մտցնելն է։

Այնուհետեւ տրվում են հետեւություն ներկայացնող որոշ համեմատականներ։ Այսպես, մեկ երկու ամսում պետք է տպագրվեն լարիները (եթե արդեն չեն տպագրվել), պետք է անցկացվի կուպոնի անվան արժեզրկություն եւ նպաստավոր պայմանների։

Լարիի կայուն փոխարժեքի գոյացման համար անհրաժեշտ հարկավոր է արտահանության 70-80 տոկոսը են քարկել պետական կենտրոնացված դուրսբերման։ Դա կլինի հարկավոր ճակատ, որը ժամանակավորապես կապահովի ամանակի ազատ առեւտուր, լինելով փոխում ընդունելի է։ Նաեւ պարտադիր է արտասահմանյան վարկերի հաշվին (կառավարությունն ակնկալում է ստանալ 400 միլիոն դոլլար) ստեղծել կայունացման ռոսոնդի հիմնադրամներ։

Դրա հետ մեկտեղ, նպաստավորում է, որ կառավարությունը ուղղակի նկատմամբ լարիի պետական փոխարժեքն արհեստականորեն ավելի բարձր սահմանի։ Դա կարեւոր է, որպեսզի պետական սեփականությունը առաջին հերթին հասկացվեն այդ փոխարժեքի պահպանմանը, եւ երկրորդ՝ պարտադիր է հողերպանական գործոնի առկայություն ազգային դրամանիշի նկատմամբ։ Լոկը որ փողը ոչ միայն տնտեսագիտական կատեգորիա է, այլեւ հոգեբանական երեւույթ։ Այս կապակցությամբ նշանակություն ունի նաեւ գների սանդղակը։ Լարիի անվանական արժեքը չպետք է գերազանցի 100-ից, քանի որ վրացու մտայնությունն ու գիտակցությունը չեն կարող համարվել բուրժական ու իսպանական հազարների ու միլիոնների։

ԲԱՔՈՒ

Մեծամասնությունը կողմ է բարեփոխումներին

ԲԱՔՈՒ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՏՈՒՐԱՆ ՄՆԱՑՈՐ: Ադրբեջանի պետական շինարարության եւ միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտը 30 փորձագետների հարցում է անցկացրել, նպատակ ունենալով պարզել նրանց վերաբերմունքը տնտեսական բարեփոխումների նկատմամբ, կոնկրետ բնագավառներում բարեփոխումների ժողովրդականությունն ու անհրաժեշտությունը։ Ինստիտուտի լրատվական վերլուծական կենտրոնը հաղորդում է, որ հարցման մասնակիցների 51 տոկոսը տնտեսության մեջ որեւէ բարեփոխում չի տեսնում, իսկ 38 տոկոսն այդ բնագավառում տեսնում է միայն անճեւան փորձեր։

Փորձագետների 55 տոկոսը դժվարացել է պատասխանել այն հարցին, թե որ բարեփոխումներն են ժողովրդական։ 18 տոկոսն այդպիսին է համարել բանակի ամրապնդումը, իսկ 13 տոկոսը՝ բնակարանների սեփականաշնորհումը։

Փորձագետների 83 տոկոսն արտահայտվել է տնտեսական արմատական բարեփոխումների շուտափույթ անցկացման օգտին։

ԱՖՂԱՆՍՏԱՆ

Պատրաստ են կրակը դադարեցնել

ԹեՀՐԱՆ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՐՆԱ ՏԱՍՍ ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չորեքշաբթի օրը Իրանը հայտարարեց, որ Քաբուլում Իրանի դեսպանին աֆղանական հակամարտ կազմավորումները հայտնել են, թե իրենք պատրաստ են բանակցություններ սկսել Աֆղանստանում ռազմական գործողությունների դադարեցման շուրջը։ ■

Օտարալեզու Միջինգն թերթի Մոսկվայի բյուրոյից Մայք Տրիկին այն երեք կանոնավորի լրագրողներից մեկն է, որին անցյալ շաբաթավերջին ձերբակալել եւ արտաքսել են Ադրբեջանից։ Լրագրողները Ադրբեջան էին ժամանել ուսումնասիրելու փախստականների վիճակը ճամբարներում եւ հետաքրքրվելու պատերազմի դաշտում Ադրբեջանի կրած խոշոր կորուստներով։

«Առողջական» թերթում նկարագրելով մենք պետք է լսեինք։

Իսկ The Economist Sun թերթում տպագրված մի այլ հոդվածում նույն Մայք Տրիկին, անդրադառնալով ադրբեջանական հայրենասիրության հարցին, գրում է, թե ճիշտ է, որ յուրաքանչյուր փոքր խաղաղական պետություն է առաջացնում նրանց մեջ, սակայն այն, ինչ չի արտացոլվում ոչինչ կանխամտածվածություն են պարփակ մամուլում, դա կորուստների մեծ քանակն է, որ նրանք տալիս են այդ պատերազմում։ Դեպքերի

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Արտաքսված լրագրողը պատմում է

յով իրենց ողբերգությունը։ Տրիկին գրում է. «Մարդկանց շարանը կարծես փրցված լինեն լրատվական ֆիլմերից։ Մենք տարին երկու գիշերային օրեր անցկացրել էինք Բաքվում, Ադրբեջանի անվտանգության աշխատակիցների խիստ հսկողության տակ եւ խորհրդային շրջանից մնացած բյուրոկրատիայի պայմաններում ձեռք բերել համապատասխան փաստաթղթեր Իմիշլի նահանգի ճակատ այցելելու համար։ Մենք գտնվեցինք ճանապարհին հետ, որովհետեւ մեզ պատմեցին կորուստների ամեն եւ արտասահմանյան օգնություն չստանալու մասին։ Իսկ ամենավատթարը նրանք մեզ ցույց տվեցին մի զինվորական բժշկական մեքենա, որն ըստ նրանց՝ Բաքու էր տեղափոխում սառնարանում դրված նահատակներին։ Մեզ «ուղեկցողների» թիմն ավելացավ մեկով, մենք հիվանդանոց հասանք, որտեղ մեր վարորդը հանկարծակի սկսեց մոլորված ծանր վիրավորված զինվորների պատմածները։ Նրանցից մեկը, պատասխանելով մեր այն հարցին, թե ինչ պետք է փոխվի որպեսզի կարողանան ավելի արդյունավետ պաշտպանվել, ասաց. «Իսկ մեր կարծիքով ինչպիսի՞ն պետք է լինի այն», մինչեւ որ մեր վարորդը հասցնեց նրա պատասխանը ավարտելով, զավթը հյուսել ադրբեջանական հայրենասիրության։ Զինվորի պատասխանն ակնհայտորեն այն չէր, որ

16-ից մինչեւ օրս, գրում է նա, 5000 ադրբեջանցիներ սպանվել են (պատերազմի սկզբից զոհվածների մեկ երրորդը)։ Հիվանդանոցները լեփ-լեցուն են վիրավորներով, եւ բժիշկ-

ներն ասխաղված դուրս են գրում բոլոր հիվանդ հաղթանակներին, բացի ամենածանր դեպքերից։ Դեղորայքի եւ նախարարությունների խիստ պակաս է զգացվում։ Իսկ առողջ կարգապահությունն էլ ավելի է վատթարանում խառնիճաղանջ։ Մոտ 1 միլիոն ադրբեջանցիների քշվել դուրս են հանել իրենց բնակարաններից, եւ այժմ նրանք ապրում են փախստականների իրանական կամ բուրժական վրանային ճամբարներում։

ԹԲԻԼԻՍԻ

Չեչնիայի պատվիրակությունը կայցելի Արեւմտյան Վրաստան

ԹԲԻԼԻՍԻ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՍՆԱՐԻԲ: «Վրաստանի հանրապետության նախագահի ընտանիքը դարձյալ հանգիստ է գալիս Զվիադ Գամսախուրդիայի դիակի դատաբժշկական փորձաքննության անցկացման դեմ», այսօր հայտարարեց Չեչնիայի վարչապետ Վելիմիան Յանդարբիեր։

Ինչպես հաղորդվել էր ավելի վաղ, Յանդարբիեր գլխավորում է Չեչնիայի պատվիրակությունը, որը Վրաստան է ժամանել նախկին նախագահի անթոնը Գրոզնի հասցնելու նպատակով։ Գամսախուրդիայի հարազատների կամքը հանգիստ արտահայտել եւ վավերականորեն հավաստել է, շարունակեց Չեչնիայի վարչապետը։ Ահա թե ինչու Վրաստանի ղեկավարությունը պատրաստ է գործել այնպես, ինչպես կցանկանա հանգուցյալի ընտանիքը։

Վրաստանի նախկին նախագահի մահվան պատճառների առնչությամբ Յանդարբիեր նշեց, որ ինքը կողմ է պաշտոնական տեսակետին. «Գամսախուրդիան կյանքից հեռացել է կամավոր՝ ինքնասպանությամբ», ասաց նա։

Չեչնիայի պատվիրակությունը փետրվարի 17-ին պետք է մեկներ Արեւմտյան Վրաստան, որտեղ թաղված է նախկին նախագահը։ Հայտնի է, որ նրա թաղման վայրը մինչեւ օրս հայտնի է միայն հարազատներին ու մերձավորներին։

Վիճելի հարցեր ռուս-լատվիական բանակցություններում

ՌԻԳԱ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ: Փետրվարի 14-ից Յուրմալայում անցկացվող ռուս-լատվիական բանակցություններում Լատվիայի պատվիրակությունն իր երկրի նախարարների կարծիքներից, լիազորություններ է ստացել համաձայնելու Ռուսաստանի առաջարկություններին։ Դրանցով նախատեսվում է ռուսական զորքերի դուրսբերումն ավարտել մինչեւ ս.թ. օգոստոսի 31-ը եւ Ռուսաստանին իրավունք տալ վարձակալական պայմաններով եւս չորս տարով օգտագործել Սկրունդեի ռադիոտեղորոշիչ կայանը։ Այնուհետեւ կայանը պետք է կազմաքանդվի 18 ամսում։ Սակայն փաստաթղթի նախապատրաստման հարցը մնում է բաց։

Երեքշաբթի ուշ երեկոյան կայացած մամուլի ասուլիսում Լատվիայի պատվիրակության ղեկավար Մարտինշ Վիրսիսը հայտարարեց, որ բանակցություններում բերեսս շարունակվի մի շարք վիճելի հարցերի քննարկումը։ Դրանք առնչվում են Սկրունդեի կայանին, ինչպես նաեւ Լատվիայում բնակվող ռուս զինվորական կենսաթոշակառուների սոցիալական երաշխիքներին։ ■

ՆԱԿԻՐԻ

Մոսկվան դեմ է Բոսնիայում ռուս զինծառայողների մասնակցությանը

ԲԵԼԳՐԱԴ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՑՈՐ: Բելգրադում Ռուսաստանի դեսպանությունը հավաստել է, որ նախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերի հրամանատարությունը արեւելյան խորվաթիայի Վուկովար քաղաքում տեղաբաշխված ռուսական զումարտակին հրամայել է Բոսնիա ուղարկել ուժեղացված վաշտ եւ դիրքեր գրավել սերբերի ու մահմեդականների սահմանազատման գծի վրա։ Մոսկվայի հետ խորհրդակցելուց հետո, զումարտակի հրամանատարը սեղում մնալու կտրական ցուցում է ստացել։ Այդ աղբյուրների համաձայն, ՄԱԿ-ի ուժերի հրամանատարությունը ոչ թե հրամայել, այլ լոկ ստուգել է ռուսական զումարտակի մի մասի վերաբաշխման հնարավորությունը, որը բաղկացած է 1200 մարդուց եւ ենթարկվում է ոչ թե Մոսկվային, այլ ՄԱԿ-ի խաղաղապահ ուժերին։ Ինչպես Զագրեբում հայտարարեց նախկին Հարավսլավիային առնչվող բանակցություններում Ռուսաստանի նախագահի հատուկ ներկայացուցիչ Վիտալի Չուրկինը, հանի դեռ Արեւմուտքը Բոսնիայի ու Հերցեգովինայի վերաբերյալ որոշում է ընդունում առանց Ռուսաստանի մասնակցության, որեւէ խոսք չի կարող լինել հակամարտության տարածքի գործողություններին ռուս զինծառայողների մասնակցության մասին։

Գագաուզները կմասնակցեն Մոլդովայի խորհրդարանի ընտրություններին

ՔԻՇՆԵՎ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՑՈՐ: Երեքշաբթի օրը Կոմրատում Մոլդովայի վարչապետ Անդրեյ Սանգելիի հետ ինքնակոչ Գագաուզական Հանրապետության նախագահ Ստեփան Տոպալի եւ ԳԽ նախագահ Միխայիլ Կենդիգելյանի հանդիպման ժամանակ համաձայնություն է ձեռք բերվել, որ գագաուզները կմասնակցեն Մոլդովայի խորհրդարանի ընտրություններին։ Մոլդովայի հարավի այն բոլոր բնակավայրերում, որտեղ համախմբված ապրում են գագաուզները, կբացվեն ընտրական տեղամասեր եւ պայմաններ կստեղծվեն խորհրդարանային ընտրություններին մարդկանց մասնակցության համար։

Ռուս երկու լիբերալ-դեմոկրատներ դուրս եկան խմբակցությունից

ՄՈՍԿՎԱ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ ՄՆԱՑՈՐ: Ռուսաստանի լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության խորհրդարանային խմբակցությունը զրկվեց երկու անդամներից։ Կուսակցության կենտրոնի աշխատակազմի ղեկավար Վիկտոր Կոբելեւը եւ նրա տեղակալ Ալեքսանդր Պրոնինը Դումայի լիազորմար նիստում պահանջեցին պատգամավորներին տարածել իրենց հայտարարությունները խմբակցությունից դուրս գալու մասին։ Իր հերթին կուսակցության ղեկավար Վլադիմիր Ժիրինովսկին հայտարարեց, թե Կոբելեւը եւ Պրոնինը հանվել էին կուսակցությունից եւ դրա համապատասխանակցային ցանկից՝ «ֆրեական հանցագործությունների եւ կուսակցության անդամին անհարիր վարքագծի պատճառով»։ Նա նաեւ ոլնեց, թե «նրանց դեմ կհարուցվեն քրեական գործեր»։

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍ

Ադրբեջանը խույս չի տա Վրաստանի ճակատագրից

Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը փորձում է ամեն գնով իր երկիրն ազատել ծանրացած Վրաստանի բախտից, բայց դա նրան հաջողել թե հաջողվի, որոշում է անգլիական «Էկոնոմիստ» հանդեսի փետրվարի համարը։

Ալիեւը պատրաստ է համաձայնության գալ ում հետ ասես իր տարածքից կամ Ռուսաստանի խամաճիկի վերածվելը խուսափելու համար։ Սակայն Իրանը եւ Թուրքիան չափից ավելի են վախենում Ռուսաստանից, իսկ արեւմտյան նավթային ընկերությունները՝ տակավին պետք է համոզեն իրենց կառավարություններին, թե նրանց տնտեսական շահերը խարխլվում են Արեւմուտքի գեոստրատեգիական նպատակներին, նշում է «Էկոնոմիստը»։

Փորձելով ամրապնդել իր քաղաքական կշիռը ներսում Ալիեւը ղեկավարների կեսերից հավաքագրել երիտասարդ ադրբեջանցիների ուղարկում է Ղարաբաղի ռազմաճակատ, սակայն է կոտորվում։ Սակայն միջազգային դիտորդների ասելով, այդ հավաքագրված երիտասարդները զոհվել են ձմեռային հարձակման ժամանակ, որի միակ հաջողությունը եղավ անցյալ տարի հայերի գրաված ադրբեջանական հողամասից մեկի նվաճումը։

Երբ հայերը դարձյալ իրենց ձեռքը վերցնեն ռազմական նախաձեռնությունը (ռուսների օգնությամբ կամ առանց դրա), ապա Ադրբեջանը կարող է ավելի ահավոր դրությամբ դատապարտված լինել իր գոյությանը։ Ալիեւի միակ շանսն է ընդունել գեներալ Գրաչովի բոլոր պայմանները, ինչպես դրանք ընդունեց Շեւարդնաձեն, արձանագրում է անգլիական հանդեսը։

Միեւնույն ժամանակ, «Հերալդ» գործակալությանը տված հարցազրույցում ֆրանսիացի պատմաբան Մարկ Կասպը հայտարարել է, որ դարավերջին խորհրդարաններն չորս տարի եւ մի ամբողջ բանակ պահանջվեց Վրաստանի անկախությունը ոչնչացնելու համար, իսկ այժմ դրա համար պահանջվեցին երեք ամիս եւ մի կես ժամանակ եւ ոչ մեծ ջանքեր։

«Ռուսաստանը հանգիստ գրավում է Վրաստանը» վերտառությամբ փետրվարի 12-ին հրապարակած հոդվածում «Լա Ժուրնալ դը Ժնեւ» պարբերականը նշում է. «Վրացական ապերակը Ռուսաստանն այժմ կիրառում է Ադրբեջանում եւ հաջորդ նպատակը կարող է լինել Հայաստանը, իսկ այնուհետեւ Ուկրաինան եւ Ղազախստանը»։ Թերթը մեջբերում է Ֆրանսիայի արտաքին գործերի նախարարության խորհրդական Ժան Մարկ Վոնեի խոսքը. «Այն, ինչ արեցին Վրաստանի հետ, ոչ միայն ռուսական զինվորների վրեժխնդրությունն է Շեւարդնաձեից ԽՍՀՄ-ի փլուզման գործում ունեցած նրա դերի համար։ Դա նախկին Միության վերականգնման մեծ ծրագրի մի մասն է»։ ■

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է ՑԱԽ

Մի խումբ երիտասարդ ձեռներեցներ աջակցություն կցուցաբերեն ցախ գնելու հարցում:

Գինը՝ 1 խմ 3400 դրամ

Ցախը կտրատված է, երկարությունը 40 սմ-ից ոչ մեծ:

Հեռ. 22-81-63

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **հրատապ**

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

«Մենք հասել ենք այսօրվան ոչ թե կորչելու, այլ հարատեւելու համար»

Մեծ Բրիտանիան խոստանում է օգնել Հայաստանին

ՎԱՀԱՆ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

«Տեր-Պետրոսյանի այցն ընդգծում է բրիտանացիների պատրաստակամությունը մեր դերը խաղալ Լեռնային Ղարաբաղի արյունոտ հակամարտության վերջ տալու եւ այն բանակցությունների կարգավորելու գործում, այսպես ասաց փետրվարի 9-ին Դաունինգ Սթրիթի խոսնակը Ասոշիեյթիդ պրես գործակալությանը Տեր-Պետրոսյան-Մեյջոր հանդիպումից հետո, ավելացնելով, թե այդ այցը ցույց տվեց նաեւ, որ մենք աջակցում ենք Հայաստանի անկախությանը ու հետագա զարգացմանը եւ հույս ունենք դրա վրա կառուցել ու ամրապնդել երկկողմանի հարաբերությունները»:

Հայաստանի նախագահի լոնդոնյան այցի բերեւս ամենակարեւոր հանդիպումը Դաունինգ Սթրիթ 10-ում էր, ուր նրան ընդունեց եւ 2,5 ժամ զրույց ունեցավ վարչապետ Ջոն Մեյջորը: Քննարկվեցին երկու խումբ հարցեր՝ քաղաքական, որ հիմնականում շոշափում էին Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման ուղիները, եւ ֆինանսատնտեսական: Հայկական կողմի տեսակետն այն էր, ինչպես հանդիպումից հետո մեզ ասաց նախագահի խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանը, թե, իհարկե, Ադրբեջանը Լոնդոնի համար տնտեսապես ավելի ձեռնտու գործընկեր է, սակայն դա չպետք է փոխանցվի քաղաքական ոլորտ եւ հանգեցնի անհավասարակշռության, ինչը նկատվում է հիմա: Ըստ երեւույթին, հայերը նկատի ունեն Բրիթիշ Պետրոլիումի թիկունքին կանգնածներին, որոնք կամա թե ակամա նավթային այդ հսկայի տնտեսական ազդեցությունը վերածում են քաղաքականի հօգուտ Ադրբեջանի: Հիշեցնենք, որ նավթային այդ բազմազգ կոնսորցիումը մինչեւ այժմ 70 մլն ամերիկյան դոլար է տրամադրել Ադրբեջանին, խոստանալով եւս 440 մլն դոլար, երբ վերջինս վավերացնի իր հետ կնքված պայմանագիրը: «Բրիտանական արտաքին քաղաքականությունը անամոթաբար միակողմանի է Կովկասում հօգուտ Ադրբեջանի, ասվում է Լոնդոնում տարածված մի թռուցիկի մեջ, որի հեղինակը Հայ իրավանց խումբն է, եւ գործում է Բրիթիշ Պետրոլիումի Բաքվում բացած գրասենյակներից դուրս»: Իսկ, Բրիթիշ Պետրոլիումը ներկայումս հովանավորում է մի ցուցահանդես, որ բացվել է Լոնդոնի Բնապատմական թանգարանում, նվիրված Ադրբեջանի նավթահանությանը եւ ֆինանսավորել ադրբեջանցի լրագրողների այցը Մեծ Բրիտանիա: Իմիջիայլոց, վերոհիշյալ Հայ իրավանց խումբը,- անկախ, ոչ կուսակցական միավորում, ինչպես իրենն է ասում, կոչված պաշտպանելու հայերին, ուր էլ նրանք լինեն,- փետրվարի 25-ին պատրաստվում է Լոնդոնում բողոքի ցույց անել Բրիթիշ Պետրոլիումի գլխավոր գրասենյակի առջեւ:

Ինչեւ, Դաունինգ Սթրիթի հանդիպման ժամանակ, ինչպես տեղեկացրեց նախագահի խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանը, Բրիտանիան պատրաստվեց վարել հավասարակշռված քաղաքականություն, այսինքն իր քաղաքական դիրքորոշումը չկապել տնտեսական շահերի հետ: Ինչպես է դա նրան հաջողվելու կամ ինչքան է անկեղծ Լոնդոնը, այլ հարց է: Այնուամենայնիվ կարծում ենք, թե անգլիացիները հաշվի կառնեն, որ Հայաստանի կեցությունը չի պայմանավորված լոկ իր զբաղեցրած տարածքով եւ դրա ընդերքում եղած պաշարներով, այլ առավելապես տեղանքով, այսինքն նրա կեցությունը աշխարհաքաղաքական է, որ արդյունք է Հայաստանի քաղաքակրթական եւ պատմական ողջ անցյալի եւ նրան շրջապատող ժողովուրդների ու երկրների հետ յուրահատուկ հարաբերությունների:

Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման հարցը քննարկվել է իր ողջ ենթատեքստով, կապված Անդրկովկասյան խնդիրների եւ դրանց մեջ Ռուսաստանի ու Թուրքիայի դերի հետ: Ըստ այլ աղբյուրների, անգլիացիները վերապահումներ ունեն Ռուսաստան-Հայաստան հարաբերությունների վերաբերյալ: Այնուամենայնիվ, դեռեւս Լոնդոնում նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը վստահեցնում էր, թե Ջոն Մեյջորն իր մոսկովյան այցի ժամանակ Ելցինի հետ հանդիպմանը կանդրադառնա Ղարաբաղի հարցին եւ կփորձի ազդել կարգավորման ռուսական եւ ԵԱՀԽ ծրագրերի վրա, մասնավորապես դրանց համատեղման կամ համաձայնեցման հարցում, չնայած որ լոնդոնյան «Թայմզը» փետրվարի 11-ին գրում էր, թե «պրն. Տեր-Պետրոսյանն օգնության վերաբերյալ իր հարցին պատասխան չստացավ վարչապետից»:

Դաունինգ Սթրիթում, ինչպես հաջորդ օրը միջազգային մամուլի ներկայացուցիչներին,- ներկա էին Ռոյթեր, BBC, Ֆրանս պրես գործակալությունները, «Թայմզ», «Դեյլի Տելեգրաֆ», «Ինդիփենդենտ» եւ այլ թերթեր,- տեղեկացրեց նախագահ Տեր-Պետրոսյանը, հայկական կողմը չի բարձրացրել բրիտանական վարձկանների հարցը, բավարար համարելով արտգործնախարար Դուգլաս Հերդի պատասխանը, թե Ֆորին օֆիսը նման տեղեկություններ չունի: Հակառակ դրան, ՀՀ նախագահի այցից երկու օր հետո, փետրվարի 14-ին Մեծ Բրիտանիայի արտաքին գործերի գծով պետնախարար Դուգլաս Հոգը հայտարարեց, թե հնարավոր է, որ «Ինդիփենդենտի» ընդդումները Ադրբեջանին տրվելիք բրիտանական զենքի եւ վարձկանների մասին ճիշտ լինեն: «Կառավարությունը լրջորեն է վերաբերվում «Ինդիփենդենտի» հայտարարություններին եւ հետաքննությունները սկսվել են, ասաց նա Համայնքների պալատին իր պատասխան գրության մեջ: Մինչեւ այժմ կատարված հետաքննությունները հիմք են տալիս կարծելու, թե այդ հայտարարությունները բոլորն ճիշտ են, որ այդպիսի փորձեր եղել են, բայց դեռեւս մենք փաստեր չունենք, թե դրանք հաջողության են հասել: Երբ այդ անօրինականության վերաբերյալ փաստեր հայտնաբերվեն, շարունակում է պետնախարարը, գործը կհանձնվի մաքսային ծառայություններին եւ ոստիկանությանը»:

Տեր-Պետրոսյանի այցի հիմնական նպատակներից էր նաեւ հայկական ատոմակայանի վերագործարկման հետ կապված ֆինանսական եւ տեխնիկական հարցերը: Դրանք արծարծվեցին թե Մեյջորի հետ հանդիպմանը, թե մանավանդ հաջորդ օրը Վերակառուցման եւ զարգացման եվրոպական բանկի նախագահ Ժակ դը Լարոզիերի հետ քննարկումներին: Մամուլն արդեն գրել է սրա մասին, սակայն մասնավորապես նշենք, որ տեղում իսկ հրավիրվեց փորձագետների մի խումբ, որոնք շատ կարճ ժամկետներում պետք է այցելեն Հայաստան եւ ուսումնասիրեն ԱԷԿ-ը: Նախագահի խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանն ասում է, թե քննարկվեց նաեւ Երեւանի միջազգային օդակայանի բեռնատար բաժանմունքի վարկավորման հարցը, ինչպես նաեւ Հայաստանում փոքր բիզնեսին, սեփականաշնորհմանն աջակցելու ծրագիրը:

Հայկական պատվիրակության հանդիպումները խիստ հագեցած էին, դրանք դժվար էին տեղավորվում 24 ժամի մեջ: Չորս օրում մոտ քսան պաշտոնական հանդիպում, սա միայն նախագահի մասնակցությամբ: Դրան զուգահեռ հանդիպումներ էին ունենում նաեւ փոխվարչապետ Վիգեն Չիտեչյանը եւ պետնախարար Սեդրակ Թաշճյանը, որոնք մնացին Լոնդոնում շարունակելու իրենց աշխատանքը: Արտգործնախարար Վահան Փափազյանը, որ գրեթե միշտ նախագահի կողքին էր, առանձնապես տպավորված էր Պաշտպանական ուսումնասիրությունների թագավորական ինստիտուտ կատարած այցից: Այդ հաստատությունն ստեղծվել է Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարարության եւ Ֆորին օֆիսի համատեղ ջանքերով, մշակելու համար պետականին այլընտրանքային քաղաքականություն: Արտգործնախարարը ելույթ ունեցավ ինստիտուտում, պատասխանեց հարցերի: Պրն. Փափազյանն առհասարակ չափազանց դրական է գնահատում այցը եւ արդյունքները:

Տիկին Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը բացի իր ամուսնուն ուղեկցելուց հատկապես Անգլիայի թագուհի Ելիզաբեթ Երկրորդի մոտ, որից նա ստացել էր խոր տպավորություն, ինչ-

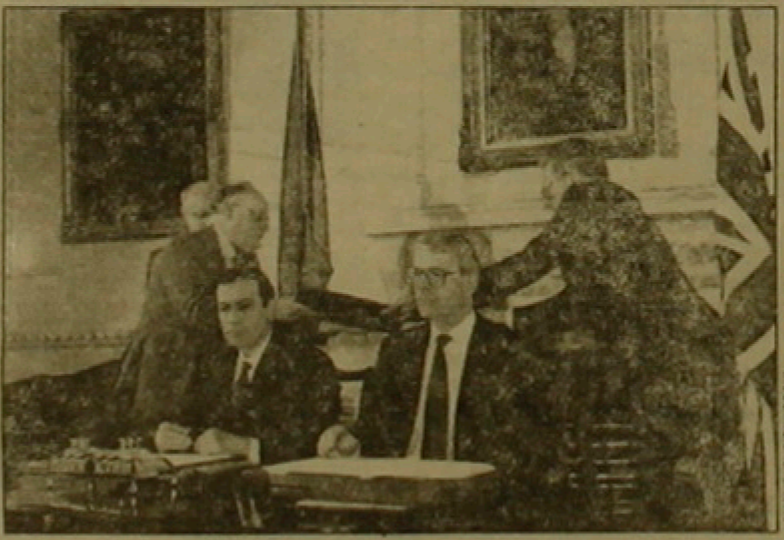

պես ասաց խոսնակ Լեւոն Զուրաբյանը, եւ թագուհուն հաղորդել հայ կանանց լավագույն մաղթանքները, առանձին հանդիպումներ ունեցավ: Փետրվարի 10-ին առաջին տիկինը ներկա էր Լոնդոնի «Հայաշեն» կենտրոնի բացմանը, որը կոչված է զբաղվելու հայ մանուկների դաստիարակության, ծերերի սոցիալական ապահովության հարցերով: Կենտրոնին մեծ աջակցություն են ցույց տվել Լոնդոնի մունիցիպալ իշխանությունները, նրան վերապահելով որոշ արտոնություններ, որոնց շնորհակալական խոսք ուղղեց տիկ. Տեր-Պետրոսյանը: Նախորդ օրը տիկ. Լյուդմիլա Տեր-Պետրոսյանը հանդիպել էր «Հայ կանանց կոմիտեի», «Օգնություն Հայաստանին» եւ Բրիտանա-հայկական բժշկական ասոցիացիայի ներկայացուցիչների հետ, քննարկվել է հիմնականում, թե ինչպիսի բարեգործական ծրագրեր է հնարավոր իրականացնել Հայաստանում: Պայմանավորվել են, ըստ Լեւոն Զուրաբյանի, որ Հայ կանանց միությունը, որի պատվավոր նախագահն է տիկ. Տեր-Պետրոսյանը, լոնդոնյան վերոհիշյալ կազմակերպություններին կներկայացնի մի ծրագիր խուլ, համր եւ վատ լսող երեխաներին մեթոդական եւ տեխնիկական օգնություն կազմակերպելու վերաբերյալ: Ենթադրվում է, որ առաջիկա հոկտեմբերին Լոնդոնում կանցկացվի ամբողջ աշխարհի հայ կանանց կոնգրեսը, որը հույս ունի միավորել նման տիպի բոլոր կազմակերպություններին: Նույն օրը տիկ. Տեր-Պետրոսյանը հանդիպել է նաեւ BBC-ի տնօրենների խորհրդի ներկայացուցիչների հետ եւ քննարկել Հայաստանի հեռուստատեսությանը կազմակերպական եւ տեխնիկական օգնություն հասցնելու հարցերը:

Այցի վերջակետ էր Լոնդոնի Ս. Պետրոս եկեղեցում հայկական պատվիրակության հանդիպումը լոնդոնահայ համայնքի հետ: Մոտ հազար հայեր ծայրեծայր լցրել էին եկեղեցին: «Այցն անցավ չափազանց հաջող: Այն, ինչ ակնկալում էինք, միանգամայն հաստատվեց», հավաքվածների առաջ ելույթ ունենալով հայտարարեց նախագահ Տեր-Պետրոսյանը: Այնուհետեւ նախագահն անցավ իր ասելիքին, շեշտելով, թե Հայաստանի պատկերը սփյուռքում աղավաղված է ներկայացվում: «Մամուլն իրադարձությունների մասին տալիս է հակասական տեղեկություններ, նշեց նա, հաճախ կանխամտածված, երբեմն անգիտակցորեն կամ էլ անիրազեկության պատճառով, որոնք չեն նպաստում ոչ միայն հայրենիքի կայունությանը, այլեւ ավելորդ բարդություններ են ստեղծում: Մենք իրավունք չունենք, ընդգծեց նա, վտանգել այսքան թանկ գնով ձեռք բերված անկախությունը»:

Տողամիջում ասենք, որ բերեւս կարելի լիներ համաձայնվել նախագահի հետ մամուլի քննադատման հարցում, երբ իրենք պետական հաստատությունները չխոչընդոտեն մամուլին հենց իրազեկ դառնալու հարցում, իրենք իշխանավորները, դեն նետեն անվստահության եւ կասկածի քողը, ինչ վերաբերում է ազգային-պետական հարցերում մամուլի դերին: Չունենալով անհրաժեշտ տեղեկություններ, թերթերն ստիպված են իրենց մեկնաբանությունները կամ ենթադրությունները կազմել, հենվելով կամ զուտ տեսականի, կամ զգայական ընկալման վրա, կամ էլ ազգային-պետական հարցերում առաջնորդվել իրենց չափանիշներով, որոնք կարող են չհամապատասխանել քաղաքական անհրաժեշտությանը: Պարագաներ, որ այս կամ այն կերպ հեռացնում են իրականությունից եւ տալիս դրա, իրոք, աղավաղված պատկերը: Շատ ենք գրել այս մասին, սակայն ինչեւէ:

«Անկախությունը ձեռք է բերված, նվաճված է, շեշտեց նախագահը, ոչ միայն վերջին տարիներին, այլ հազարամյակի ընթացքում, մեր պապերի թափած արյունով: Մենք հասել ենք այսօրվան ոչ թե կորչելու, այլ եւս 3000 տարի եւ մարդկության հետ մինչեւ վերջ հարատեւելու համար»: Նախագահը լավատես էր, վճռական եւ վարակիչ, սակայն կրկին հանդիմանեց ընդդիմությանը եւ մամուլին սահմանադրության մասին խոսելիս: Ներկայացնելով սահմանադրության երկու նախագծերը՝ նախագահականը եւ խորհրդարանականը եւ ասելով, որ ինքը նախագահականի կողմնակիցն է, նա մամուլին մեղադրեց ստեր եւ կեղծիքներ տարածելու, ընդդիմությանը՝ վախկոտության մեջ: Ըստ Տեր-Պետրոսյանի, երկուսի միջեւ ընտրության հնարավորությունը պետք է տա անհրաժեշտությունը եւ ժողովրդի անվստահությունը: «Համաձայն եմ երկուսն էլ դնել ժողովրդական հանրաքվեի, ասաց նա: Երբ անցնի ընդդիմության նախագիծը, ես հրաժարական եմ տալու, երբ անցնի իմ տարբերակը, ընդդիմությանը տալիս եմ լայն գործունեություն. ցրում եմ խորհրդարանը, նշանակում նախագահի եւ խորհրդարանի նոր ընտրություններ»: Սա ձեռնտու չէ ընդդիմությանը, նա վախենում է նոր ընտրություններից, շեշտեց Տեր-Պետրոսյանը: Սակայն մենք թույլ չենք տա այդ ճանապարհով իշխանության փոփոխություն, ժողովուրդը դա թույլ չի տա, ասաց նախագահը:

Այնուհետեւ Տեր-Պետրոսյանն անցավ Լեռնային Ղարաբաղի խնդրին, ասելով, թե ամբոխավարություն է, երբ հարց է դրվում միաժամանակ բարելավել թե Հայաստանի դրությունը, թե պայքարել Ղարաբաղի ազատության համար: Խնդիրներից որեւէ մեկը պետք է զոհել, շարունակեց նա, բարեկեցությունը Ղարաբաղին, Ղարաբաղին՝ բարեկեցությունը: Մենք դժվարությունների մեջ ենք, երբ պատերազմը շարունակվի, ավելի ծանր վիճակի մեջ ենք ընկնելու: Ուստի Հայաստանի խնդիրների լուծումը կախված է Ղարաբաղում խաղաղություն հաստատելու գործից, ասաց նա:

Նախագահը խոսեց նաեւ Հայաստան-սփյուռք հարաբերությունների մասին: «Բորբոքվում են անհիմն ու անճշտ կրքեր, ասաց նա: Ոչ ոքի չի հաջողվի, որքան էլ կամք ու ճիգ թափի, խախտել հայ ժողովրդի միասնությունը, պառակտել նրան: Չի հաջողվել եւ չի հաջողվի, կրկնեց Տեր-Պետրոսյանը, որովհետեւ ժողովրդի մեծամասնությունը շատ ավելի ազնիվ է, քան նրա մասին կարծում են: Դժվարության ամենածանր բեռը կրում է հայրենաբնակ ժողովուրդը, եւ կրելու է, որովհետեւ կառչած է իր հողին: Սակայն ու՞մն բարոյական է թողնել նրան մենակ, բացականչեց նախագահը: Հայաստանի հայությունը, շարունակեց Տեր-Պետրոսյանը, իրականացնում է համայն հայության խնդիրը: Ողջ հայությունը պարտական է Հայաստանի հայությանը: Սփյուռքի եւ Հայաստանի համագործակցության լավագույն ձեւը ամենաառողջ ձեւն է. սփյուռքը պետք է վստահի Հայաստանին, ինչպիսի իշխանություններ էլ՝ լինեն: Երբ չկա այդ վստահությունը, ով էլ լինի, ամեն ինչ դատարկ դեմագոգիա է, ոչ ավելի, ոչ պակաս», ավարտեց իր խոսքը նախագահը:

Ժողովուրդը նախագահին դիմավորեց հոտնկայս ծափահարություններով: Գերծանրաբեռնվածության պատճառով մեզ չհաջողվեց շատ շփվել տեղի հայերի հետ, սակայն հյուրանոցի զրույցների ժամանակ իշխում էր զուսպ հավանությունը: Նույնիսկ իրենց դաշնակցական համարողներից մեկը կրքոտ պաշտպանում էր նախագահին, վիճում էր բացակա ընդդիմախոսների հետ: Գաղութը շատ ավելի ջերմ էր ավագ դեսպան Արմեն Սարգսյանի հանդեպ: Նրան սիրում էին, վստահում: Առհասարակ Լոնդոնը շատ ջերմ էր, իսկ Քենզինգտոնում գտնվող հայկական փոքրիկ դեսպանատունը իսկական հայ տուն էր, հյուրընկալ ու հարազատ: Ինքը՝ նախագահը խոսքեր չխնայեց Հայաստանի դեսպանի հանդեպ: «Արմեն Սարգսյանը վայելում է Հայաստանի իշխանությունների լիակատար վստահությունը, ասաց Տեր-Պետրոսյանը: Նրա ուսերից դուրս եկած ցանկացած խոսք կարող եք համարել նախագահի ուսերից դուրս եկած»:

Լոնդոն-Երեւան

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ

Ֆրանսիայի կոմունիստների առաջնորդ ընկեր Յուն

Ֆրանսիական կոմկուսի 28-րդ համագումարում Ռոբեր Յուն փոխարինեց սեփական ցանկությամբ պաշտոնաթող եղած Ժորժ Մարշեին, որը քառորդ դարից ավել կոմկուսի գլխավոր քարտուղարն էր: Կուսակցական աստիճանակարգի ամենաբարձր պաշտոնը կոմունիստները վերանվանեցին, որի տիրոջը այժմ անվանվում է ազգային քարտուղար:

Համագումարի աշխատանքներին մասնակցում էին տարբեր երկրների եղբայրական կուսակցությունների պատվիրակները:

Ռոբեր Յուն անհայտ դեմք է Ֆրանսիայի քաղաքական ասպարեզում: Մինչեւ ընտրվելը նրան չգիտեր նաեւ կոմունիստների մեծամասնությունը: Համենայն դեպս, դեռ համագումարի նախօրեին ընկեր Յուն չէր նշվում ֆրանսիական կոմկուսի առաջնորդի տիտղոսի գլխավոր հավակնորդների ցուցակում:

47 տարեկան է: Մասնագիտությամբ սանիտար է: Կուսակցության մեջ է անցել 16 տարեկանում: Յուն Փարիզի մոտակայքում գտնվող Մոնտինյի լը Կորմեյ փոքրիկ քաղաքի քաղաքապետն է: Ազգային նոր քարտուղարին համարում են անգույն դեմք:

Կոմկուսի 28-րդ համագումարը նշանավորվեց դեմոկրատական ցենտրալիզմի սկզբունքից հրաժարումից, որը կոմկուսի ողջ պատմության ընթացքում եղել էր նրա անկյունաքարը: Բացի դրանից, «Յումանիտե»-ն, որի գլխավոր խմբագիրը նույնպես փոխվեց, այժմ ոչ թե կուսակցության օրգանն է, այլ միայն ֆրանսիական կոմկուսի թերթը: Ուրիշ նորույթներ համագումարում չեղան: «Բարենորոգողների» մի փոքրիկ խմբի ձայնը, որը կոմկուսին առաջարկում էր գնալ այլ ճանապարհով, ջախջախված եղավ գլխավոր քարտուղարին աջակցման եւ հավանության ընդհանուր աղմուկում:

Ռոբեր Յուն կոմկուսի ղեկին կանգնեց նրա համար ճգնաժամային պահերին: Թեպետ կուսակցական պաշտոնական վիճակագրությունը կոմկուսի շարքերում նշում է 590 հազար անդամ, դիտորդները ոչ առանց հիմքի պնդում են, որ իրականում նրանք 3-4 անգամ նվազ են: Այնուամենայնիվ, կոմունիստները Ազգային ժողովում ունեն 23 դեպուտատ եւ ղեկավարում են 30 հազար բնակիչ ունեցող քաղաքների 40 քաղաքապետարաններ: Ժորժ Մարշեի կառավարման երկուսից ավել տասնյակում ընտրություններում կոմունիստների ստացած ձայները 22 տոկոսից ընկան մինչեւ 9 տոկոսի: Սակայն անարդարացի կլիներ նման ցուցանիշների համար մեղքը դնել բացարձակապես նախկին գլխավոր քարտուղարի վրա: Շատ բաներում դրանք, ինչպես ասում են մարքսիստները, օբյեկտիվ գործընթացի հետեւանք են:

Դա, մասնավորապես, կապված է նրա հետ, նշում է հայտնի քաղաքագետ Ալեն Դյուամելը, որ այսօր ոչ ոք արդեն չի ցանկանում կոմունիստական հասարակություն կառուցել: Կոմունիստական շարժման ֆաուստյան պաստառները պահվում են թանգարանին, որտեղ հավաքված են անցյալի ոստոլյանները: Դրա հետ մեկտեղ կոմկուսը կարող է խաղալ ամենաթույլերի եւ թշվառների պաշտպանողի պատվավոր դերը:

«Իզվեստիա», 1 փետրվար, 1994

ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻԱ

Յան Պալախ. Զոհաբերություն Պրահայի կենտրոնում

Քսան տարի առաջ 1968 թվականի գարնանը ուսանող Յան Պալախը իր կյանքին վերջ տվեց, ի բողոք Չեխոսլովակիայի զավթման դեմ:

20-ամյա Յան Պալախը գնեց պլաստմասե մի սպիտակ դույլ կափարիչով եւ լցնել տվեց նրա մեջ բենզին այն փողոցում, որի ուսանողական ճաշարանում սնվում էր: Գլխավոր փոստում թողեց մի քանի նամակներ:

Մոտավորապես ցերեկվա ժամը 4-ին, բենզինով լի դույլով նա մոտեցավ ազգային թանգարանին, Պրահայի կենտրոնում: Դույլի վրայից հանեց կափարիչը, բենզինը լցրեց գլխին, հագուստի վրա եւ վառեց լուցկին: Սարսափից սառած անցորդները տեսան, թե ինչպես է բարձրանում բոցեղեն գունդը: Փողոցի անկյունում Յան Պալախը ընկավ գետին: Առաջինն ուշքի եկավ փողոցային երթեւեկության կարգավորողը: Նա այրվող պատանու վրա գցեց իր շինելը եւ մարեց բոցը:

Յան Պալախի մահից հետո անցած տարիներին, չեխական լրագրողները եւ նրանց թվում Հիրույժ Մոնիկովան, մանրամասն նկարագրեցին նրա համեստ կյանքը: Նա միայնակ էր, լռակյաց, քաղաքավարի եւ շրջապատի նկատմամբ շատ ուշադիր: Մահից մի տարի առաջ նա ուսանողական ջոկատի կազմում եղավ Խորհրդային Միությունում եւ կարողացավ համոզվել նրանում, որ բրիգադն ստանում է լիարժեք սնունդ եւ որ դաժանորեն ղեկավարության կողմից բոլոր տեսակի վիրավորանքները: Նա այդ արեց մենակ, չկազմակերպելով ժողովներ եւ ընկերներից չպահանջելով օգնություն:

Իր վերջին նամակներում նա գրում է համախոհների մի ինչ-որ խմբի մասին, սակայն այդ խմբի հետքը չհաջողվեց գտնել ոչ այն ժամանակ, ոչ էլ հետո: Նա այդ խումբը հորինե՞լ էր, որպեսզի իր պահանջներին տար ավելի լուրջ բնույթ:

Այդ պահանջները շատ համեստ էին՝ վերացնել գրաքննությունը եւ փակել այն թերթը, որը ողջունում էր Վարշավյան ուխտի զորքերի մտցնելը Չեխոսլովակիա: Յան Պալախը զավթիչներից չի պահանջում անմիջապես հեռանալ երկրից: Նրա բողոքը ուղղված է ոչ թե ուրիշ տերության իշխանության դեմ, որին նա ոչինչ չի կարող անել, այլ սեփական երկրի ներսում անտարբերության դեմ, ամենասարսափելու նկատմամբ դանդաղորեն ընտելացման դեմ:

Նա հավատում է ներքին ազատագրությանը: Նաեւ համոզված է, որ, երբ մտավորականությունը, ուսանողները եւ բանվորները միանան, ապա ժողովրդի միացյալ կամքը զավթիչներին կստիպի հեռանալ:

Այրվեց նրա մարմնի 85 տոկոսը՝ երրորդ աստիճանի այրվածք էր: Նա ապրեց եւս չորս օր: Երբ այցելում էին մայրը եւ եղբայրը, աշխատում էր ժպտալ, թեպետ խոսելը նրա համար արդեն տանջանք էր:

Նրա մահից հետո բուժքույրը հավաստիացնում էր, որ Յան Պալախի վերջին խոսքերն էին եղել. «Ոչ ոք չպետք է հետեւի իմ օրինակին»: Չափից ավելի սահուն խոսք է, սակայն իշխանություններին ձեռք էր տալիս: Հուղարկավորման պահին համալսարանի ռեկտորը եւ մշակույթի նախարարը աղերսում էին. «Դուք երկրին պետք եք կենդանի»: Սակայն եւ Չեխոսլովակիայում, եւ Եվրոպայի այլ երկրներում տարբեր մարդիկ կրկին արտահայտում են բողոքը երկրի զավթման դեմ:

Մինչեւ վերջին ողջ Յան Պալախը ցանկանում էր իմանալ, թե իր արարքն ինչ փոխեց: Տեղից բարձրացա՞ն արդյոք մարդիկ, կառավարությունը: «Դա չափազանց քիչ է», շշնջում էր նա, երբ բուժքույրը նրա համար թերթեր էր կարդում: Նա հոգնած էր լսում ինչ-որ նորությունների:

Դուբչեկը, Չերնիկը, Սմրկովսկին նրա մոր ցավակցություն հայտնեցին, սակայն ոչինչ չարեցին: Նրանք դեռ իշխանության գլխին էին, սակայն արդեն հանձնվեցին, եւ Յան Պալախի արարքը նրանց միայն վախեցնում էր: Միակ բանը, որ անհրաժեշտ է՝ կարգ ու կանոնը, հանդարտությունը, նորմալացումը: Մի քանի ամիս հետո նրանք կզրկվեն իրենց պաշտոններից: Գրաքննությունն ուժեղանում է, կոլաբորացիոնիստներն արդեն նստած են բոլոր թերթերի խմբագրություններում: Խորհրդային զորքերն իրենց հարմարություններով տեղավորվում են երկրում, որտեղ լի է էժանագին բյուրեղապակին, տակառի գարեջուրը եւ բարձր աղխսած միսը: «Նորմալացումը» կշարունակվի քսան տարի...

Խորհրդային թերթերում Պալախի մասին ոչինչ չէին գրում: Նրանք նրա մասին ոչինչ չգիտեին: Մյուսները գիտեին, սակայն հանգիստ վերաբերվեցին՝ անվանելով խենթ:

«Իզվեստիա», 4 փետրվար, 1994

ՏԱՍԱՌՈՍ

«Ոչ միայն պատժել սերբերին...»

ՍԱՐԱԵՎՈ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մենք չենք ցանկանում մարտահրավեր նետել ՆԱՏՕ-ին, քանի որ գիտենք, որ Արեւմուտքում որոշ շրջաններ խիստ շահագրգռված են Բոսնիայի արյունահեղության շարունակմամբ: Նրանց նպատակն է, ոչ միայն պատժել սերբերին, այլ դրանով իսկ իրենց հզորությունը ցուցադրել Ռուսաստանի առջեւ», Սարաեւոյում կայացած մամլո ասուլիսում հայտարարել է սերբական համայնքի ղեկավար Ռադովան Կարաջիչը: Սերբ ժողովրդի անունից նա Ռուսաստանին երախտագիտություն է հայտնել անսասան դիրքորոշման համար: «Այնուամենայնիվ, ասել է նա, մենք պետք է հենվենք սեփական ուժերի վրա՝ հավատալով միջազգային հանրության մի մասի ողջամտությանը»: Կարաջիչը հայտնել է, որ սերբական կողմը պատրաստ է իր հրետանու մի մասը տեղափոխել որոշակի վայրեր, որպեսզի հեշտացնի ՄԱԿ-ի ուժերի դիտորդների արդյունավետ վերահսկողությունը դրա նկատմամբ:

Դուրս են բերվել ռադիոակտիվ նյութերը

ՎԻԵՆՆԱ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ներկայումս Իրաքից դուրս են բերվել այն բոլոր ռադիոակտիվ նյութերը, որոնք կարող էին օգտագործվել միջուկային զենքի պատրաստման համար: Այս մասին ասվում է Ատոմային էներգիայի միջազգային գործակալության մամլո ծառայության այստեղ տարածված հաղորդման մեջ:

Նոր օժանդակություն Ղազախստանին

Նախագահ Քլինթոնը խոստացել է Ղազախստանին ցույց տալ 396 միլիոն դոլարի նոր օժանդակություն, նպաստելու համար այդ երկրի արագ անցմանը դեպի շուկայական հարաբերություններ եւ մասնակցելու միջուկային զինամթերքների ամրապնդելու նրա ծախսերին: Հայտնի է դարձել, որ Ամերիկայի նախագահն այդ քայլին է դիմել, այն բանից հետո, երբ Ղազախստանի նախագահ Նազարբաեւը որոշակի փաստարկերով հիմնավորել է միջուկազերծ պետություն դառնալու իր երկրի ցանկությունը:

Կարելի է դառնալ աստղագնաց

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ամերիկյան «Լունակորպ» ընկերությունը մտադիր է բոլոր ցանկացողներին հնարավորություն տալ չափավոր վճարով իրենց զգալ աստղագնաց Նիլ Արմստրոնգ, որը Լուսնի մակերեւույթի վրա ոտք դրած առաջին մարդն է: Վաշինգտոնում կայացած մամլո ասուլիսում ընկերությունը հայտարարեց, որ մտադիր է 1997 թ. դեպի Լուսին արձակել երկրից հեռակառավարվող ինքնընթաց սարք:

Ժողովրդավարություն Հաիթիում

ԱՄՆ-ն պատրաստվում է պաշտպանել Հաիթիում ժողովրդավարությունը վերականգնելու մի ծրագիր, բայց դեռ չի նախատեսում կոնկրետ թվական նշանակել վտարված նախագահ Արիստիդեի վերադարձի համար: Ծրագիրը կոչ է անում վերականգնել նրա լիազորություններն այն բանից հետո, երբ նա կառաջարկի վարչապետի իր թեկնածուին եւ նորաստեղծ մի կառավարություն գործնական քայլեր կձեռնարկի:

ECONOTRANS

Միակ ուղիղ չվերթը
ԵՐԵՎԱՆ-ԼՈՍ ԱՆՋԵԼԵՍ

- Մատչելի գներ
- Սիրալիր ընդունելություն
- Բարձրակարգ սպասարկում
- Թռիչքները տեղի կունենան մարտի 6-ին, 27-ին այնուհետեւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ
- Տոմսերի արժեքը
Երեւան-Լոս Անջելես $ 675
Նույնը հետդարձով $ 1150

Հասցեն՝ Երեւան, Կայարան 6, զանգահարել ամեն օր ժ. 10-17-ը, բացի կիրակի օրերից: Հեռ. 27.69.73, 27.48.87

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

«Լուռ դիվանագիտության» փուլ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Երեքշաբթի օրը ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքում վերսկսվել է մերձավորարեւելյան հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորման արաբ-իսրայելական բանակցությունների հերթական 12-րդ փուլը: Բանավեճերի անցկացման համար բանակցությունների սեղանի շուրջն առաջինը նստեցին Սիրիայի եւ Իսրայելի պատվիրակությունները, այնուհետեւ սկսվեցին պաղեստինա-իսրայելական եւ լիբանանա-իսրայելական բանակցությունները: Ինչպես հենց նույն օրը ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտում կայացած բրիֆինգում հայտնել է արտաքին քաղաքական գերատեսչության պաշտոնական ներկայացուցիչ Մայք Մակքերին, բանակցությունների ներկայիս փուլի ժամանակավոր շրջանակները սահմանափակված չեն, դրանք կարող են շարունակվել այնքան, որքան, նրա մասնակիցների կարծիքով, կպահանջվի գործնական արդյունքների հասնելու համար:

Պետդեպարտամենտի շենքերից մեկում անցնող ներկայիս փուլը, որտեղ արգելված է մամուլի ներկայացուցիչների մուտքը, կարելի է «լուռ դիվանագիտության» օրինակ համարել: Ի հակադրություն նախորդ փուլերի, այն չի ուղեկցվում հաճախակի մամլո ասուլիսներով, լրագրային եւ հեռուստատեսային ծավալուն մեկնաբանություններով: Արաբ եւ իսրայելացի դիվանագետները սկզբունքային հարցազրույցներ են տալիս լրագրողներին:

Ինչպես կարծում են Ամերիկայի մայրաքաղաքի դիվանագիտական շրջաններում, պաղեստինա-իսրայելական բանակցություններում ձեռք բերված առաջընթացը կարող է ազդակ հաղորդել ամենաբարդ սիրիա-իսրայելական ուղղությամբ մասնավորապես Գոլանի բարձունքների հիմնախնդրի վերջնական կարգավորման գծով առաջխաղացմանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

Մշակոյթ

Մեր քերթում արդէն գրել է այն մասին, որ սկսած նախորդ տարուայ հոկտեմբերի 17-ից ... հիմնադրամի նախաձեռնութեամբ եւ ուժերով, նաեւ «Նոր ... ֆինանսաւորմամբ ... հովանաւորութեամբ «Հայաստանի Հանրապետութիւն» եւ «Ռեսպուբլիկա Արմենիյա» թերթերում ... մասը: Ընթերցում եւ այն եւ հաճախակի ... ոլորտային, որ ռուսական բեմարվեստը իսկական լուրջ խնդիրներ ունի եւ նրանք են մերինը: Այդպես, բայց նրա այս մարզում ներկայում են եւ կա քննարկված փաստեր. ... անհրաժեշտ ասում է թատրոնների եւ թատրախմբերի թիւը (միայն Մոսկվայում այն հասնում է 300 ...) նախկին խորհրդային հանրապետութիւնների, այդ թւում եւ Հայաստանի բեմական հաջողությունների ու խնդիրները եւ, որ անչափ կարեւոր է, համագործակցության նոր հնարքները իրենց հայ գործընկերների:

Մոսկովյան թատրոնական վերջին նորույթներին, այնտեղ տոնվող գեղարվեստական կյանքի ամենա...

Շատերի են ստացել Աստվածաշնչի եւ Վախթանգովի անվան հայկական հիմնադրամի (նախագահ դրամատուրգ Ռաֆայել Հակոբյան) սարսափելով ձեռնարկումներից, որոնց հիմնական նպատակը այսօրվա թատրոնի, դրա ուսկա վիճակի եւ զարգացման հեռանկարների շուրջ խոսակցությունն ծավալելն է, մեր թատրոնների գործունեության աշակցելը եւ գրագետ հանդիսատես դաստիարակելը: Նրա նախաձեռնությամբ էր, որ վերջերս մեզանում անցկացվեց լրագրողական առաջին մրցույթը՝ նվիրված մեր ժամանակում անցած տարի հրատարակված թատրագիտական լավագույն հոդվածների քաջալերման ու դրանց հեղինակների խրախուսմանը:

Հասուկ թողարկում ժամանակակից ռուսական թատրոնի մասին

ԼԵՎՈՆ ԼԱԶՈՅԱՆ

թերում յուրաքանչյուր ամիսը մեկ էջ է դպատասխում՝ նվիրված թատրոնի պատմությանն ու արդի թատրական խնդիրներին: Այն կոչվում է «Թատերական օրյակ» («Teatralnaya lozha»): «Ռեսպուբլիկա Արմենիի» փետրվարի 11-ի համարում էջն այս անգամ ամբողջությամբ ժամանակակից ռուսական թատրոնի մասին է: Շահեկանն այն է, որ դրան իրենց մասնակցությունն են բերել իրենք՝ ռուս թատրագետներն ու քննադատները, նաեւ «Թատերական օրյակի» մոսկովյան թղթակիցները: Եղած բոլոր հոդվածներն ու թղթակցություններ, որոնք գրված են հստակ այս նպատակով, պարզորոշ պատկերացում են տալիս ռուսական թատրական կյանքի այսօրվա վիճակի, այնտեղ տիրող խառնության, խնդիրների ու զարգացման գլխավոր միտումների մասին: Իր հարցազրույցներով եւ վերլուծականությամբ խիստ ուշագրավ է թատրական մենեջերական Գենադի Դյոմինի «Ստորումներ մենության» մեջ հոդի. ապա զգացվում է նախկին Միության թատրական դաշտի կրասյան հանդեպ ակնհայտ կարոտախտ: Ընդ որում, հակառակ նախականն այդ անին, որ տեղի է ունեցել հիմնականում ինքնագործ գեղարվեստական խմբակների հաշվին, «գեղագիտական բարձ զարդափարների հոսք չդիտվեց»:

Գրախոսվող էջի մի կարեւոր մասն են կազմում նաեւ ռուսերենով լույս տեսնող այսօրվա թատրական նշանավոր հրատարակությունների պատասխանատուների հակիրճ խոսքերը: Հանդես են եկել «Տեատր», «Տեատրալնայա ժիզն», «Սովրեմեննայա դրամատուրգիա» եւ «Դրամատուրգ» պարբերականների աշխատակազմի ներկայացուցիչները, որոնք հայտնում են իրենց հրատարակությունների, լույսընծայման ճանապարհին եղած եւ մեզ առավել խոր ծանոթ նյութական դժվարությունների եւ ստեղծագործական ծրագրերի մասին: Ինչպես իրենք են նշում իրենց խոսքում, այս ողջ ընթացքում երբեք աչքաթող չեն արել դարձին իրավել եմ դառնում Աննա Ահմատովայի եւ Նաիրա Հարությունյանի թղթակցություններից: Վերջինս, օրինակ, իր ուրախությունն է հայտնում այն բանի կապակցությամբ, որ «Նոր ու գայթակղիչ խաղերի եւ շեղ խաղաների հարեւանությամբ այնուհանդերձ չեն խամրել թատրական ազդագրերը»:

Իր տեսակի մեջ հաջողված այս էջն ընթերցվում է մեկ շնչով եւ մեզանից շատերին, որոնց համար Մոսկվա գնալ գալն անհրականանալի մի երազ է դարձել արդեն, մոտ վի տեղափոխում է մոսկովյան բեմեր եւ հաղորդակից դարձնում ռուս արվեստագետներին դրամատիկ խոհերին եւ մտորումներին:

Ավելացնենք միայն, որ դրամատուրգ Ռաֆայել Հակոբջանյանի գլխավորությամբ Ստանիսլավսկու եւ Վախթանգովի հայկական հիմնադրամի մամուլի ծառայության կողմից պատրաստվող հաջորդ հատուկ թողարկումը նվիրված է լինելու Ֆրանսիայի թատրոնին:

ՍՏՍՍՐՈՒՐ

Որքան ուզում եք՝ կտրիր, բայց զոնե տասն անգամ չափիր

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Ստամբուլում «Մաչխ Մեզադ» ընկերության կազմակերպած աճուրդի ընթացքում վերջերս վաճառվել էր Հովհաննես Այվազովսկու նկարներից մեկը՝ 700 մլն. թուրքական լիրայով (17 հազ. 600 լիրայի փոխարժեքը մեկ դոլարի է):

Աճուրդի են հանվել նաեւ սեյֆերից ստացված բազմաթիվ գործեր, սակայն գնորդները նախընտրել են գոհարեղենն ու թանկարժեք քարերը, ինչպես նաեւ Այվազովսկու նկարը:

Սակայն օրերս Թուրքիայից ստացված տեղեկություններն դպարզում են, որ Բոսֆորի ափին գնորդը բավական քարձ է գնահատում հայ կերպարվեստը: Ռուսաստանի հյուրաստանարանում կազմակերպված աճուրդի ընթացքում արվեստաբերները բազմիկ հետաքրքրություն են ցուցաբերել բուն «ռուս» նկարիչների գործերի եւ այլ հնարժեք իրերի հանդեպ: Այվազովսկու «Առավոտյանը Սեւ ծովում» կտավի համար առաջարկվող 90 մլն լիրան բարձրացել է 130 մլն.-ի: 750 մլն.-ով վաճառվել է «Ձկնորսանավ Սեւ ծովում» նկարը, «Փոթորկալից ծովը» 500 հազարից բարձրացել է 750 մլն.-ի, իսկ «Ծովը» 90 մլն.-ից 110 մլն.-ի: Մյուս հայ նկարիչների կտավները վաճառվել են նախատեսված սկզբնական գներից ոչ այնքան մեծ տարբերությամբ: Այվազյանի «Արարատի առավոտյան» 2 մլն. 800 հազարից բարձրացել է 6,5 մլն.-ի: Մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել Աղայանի «Նատյուրմորտը», որը 2 մլն.-ից բարձրացել է 38 մլն.-ի: Գրիգորյանի «Ծաղիկները» 2 մլն. 800 հազարից հասել է 22 մլն.-ի: Մեսրոպյանի «Արարատը» 1 մլն. 600 հազարից 4 մլն 600 հազարի, «Անձրեւոտ օրը» մլն. 600 հազարից 4 մլն 800 հազարի, «Գյուղանկարը» (Վան) 1 մլն. 600 հազարից 6,5 մլն.-ի: Սարուխանի «Դուէտը» պաստառը վաճառվել է 15 մլն. թուրքական

Հովհաննես Այվազովսկի. «Փոթորիկի մեջ»:

լիրայով (հայտարարված սկզբնական գինը 2 մլն.): Ներկայացված նկարներ շատ են, թե ինչպես են տեղի ռուսական հյուրատանարանի տնօրինության ձեռք հայտնվել այս կտավները: Սակայն դրանցից մեկը բավական նշանավոր է. վերջին տարիներին ԱՄՀ երկրներ հրաժարվեցին նախկին ԽՍՀՄ-ի տարածքում ունեցած «խորհրդային մշակույթի կենտրոնների» հանդեպ իրենց ժառանգական իրավունքից: Բուն ոչ դպաշտոնական տեղեկությունների, այս դրամանագիրն ստորագրած երկրները դրանով անջատվում էին «Մշակույթի կենտրոնների» անվան իրենց հասանելիք մասերից:

Իսկ 1993-ի մայիսի 21-ին Ռուսաստանի Դաշնության նախագահ Բորիս Ելցինը հրամանագիր է ստորագրում, ըստ որի «արտասահմանում գտնվող նախկին խորհրդային գիտության եւ մշակույթի կենտրոնները պահպանելու եւ զարգացնելու նպատակով» դրանք վերանվանվում են ռուսական գիտության եւ մշակույթի կենտրոններ: Ի դեպ, ցուցակում, որտեղ ներկայացված են այն երկրները, որտեղ հիմնադրվել են նման կենտրոններ, բացակայում է Թուրքիայի Հանրապետությունը:

Իմա նման պայմանագիր ստորագրելով ԱՊՀ երկրները հրաժարվել են ոչ թե մասերից, այլ գիտության եւ արվեստի իրենց որոշ արժեքների ճակատագիրը տնօրինելու իրավունքից:

ՄԻՐ ԱՆԿՅՈՒՆ

Մի տնօրինեմ ուրիշի հեղինակային իրավունքը

Երեւանի Չագուստի նորաձեւության տան աշխատակիցները յուրեքանչյուրի հրավիրել էին հատուկ խորհրդակցության: Տնօրեն Սեդա Հարությունյանը հրաժարվում է իր պաշտոնից, որին անցել է 7 տարի առաջ: Աշխատակիցները չեն ընդունում հրաժարականը եւ բոլորը միասին պահանջում են (ըստ ժողովի որոշման) հաստատությունը եւս ընդգրկել թեթեւ արդյունաբերության նախարարության սեփականաշնորհվող ձեռնարկությունների ցանկ, նախարար Ռուբեն Թեյմուրազյանից հետ պահանջել իրենց հեղինակած համազգեստների նմուշները եւ դրանց փաստաթղթերը, հակառակ դեպքում հարցը լուծել դատարանի միջոցով, ինչպես նաեւ մինչեւ մարտի 15-ը դադարեցնել աշխատանքը՝ չնայած անհրաժեշտ հումքի առկայությանը:

Ին լրակազմը ներկայացվում է վարչապետին (ցուցադրությանը հեղինակային խմբի ղեկավարը դարձյալ չի հրավիրվում):

Դեկտեմբերի 27-ին Սեդա Հարությունյանին խստիվ կերպով կարգադրվում է մեկ ամսվա ընթացքում ստեղծել ՆԳՆ եւ անվտանգության վարչության աշխատակիցների համազգեստների մոդելները՝ խորհրդանիշներով: Տնօրենը խոստանում է միայն պաշտպանության համակարգի պատվերը կատարել. «Երբ նույնիսկ օրական 8 ժամ էլեկտրաէներգիա ունենայինք, էլի չէինք հասցնի»:

Վարչապետի դիտողություններից հետո տիկ. Հարությունյանի ղեկավարությամբ փոփոխված նմուշները նորից ներկայացվում են պաշտպանության նախարարությանը, որից հետո՝ վարչա-

Հրաժարական: Սեփականաշնորհում: Չվճարվող աշխատանք: Այս եւ բազմաթիվ այլ հարցեր զբաղեցնում են նորաձեւության տան աշխատակիցներին՝ ոտնահարված հեղինակային իրավունքին:

Այսպես: 1988-ից այստեղ ազատամարտիկների համար սկսեցին համազգեստ կարել՝ իրենց նախաձեռնությամբ եւ բաժնում: Առաջին զորահանդեսն արդեն, 1993-ի մայիսի 28-ին, պաշտպանության նախարարն ընդունեց այս հաստատության հեղինակած համազգեստը կրող զինվորներից 93-ի հուլիսին ստեղծվում է պաշտպանության, ՆԳ նախարարությունների, սահմանապահ զորքերի, ազգային անվտանգության վարչության եւ այլ պետական կառույցների հատուկ նշանակության համազգեստների եւ խորհրդանիշների հանձնաժողով, որի կազմում ընդգրկվում է նաեւ Սեդա Հարությունյանը: Հանձնաժողովը մի քանի անգամ քննարկում է ներկայացված նմուշները, փոփոխություններ մտցնում: Նոյեմբերի 22-ին թեթեւ արդյունաբերության նախարարը կարգադրում է 10 օրվա ընթացքում 32 համազգեստի լրակազմ նախապատրաստել: Պատճառ բերելով խիստ կարճ ժամկետը, Սեդա Հարությունյանը հրաժարվում է, չնայած իր համաձայնությամբ եւ հեղինակային հսկողությամբ կարում են նախարարության ձեռնարկությունները: Դեկտեմբերի 21-ին...

Փետրվարի 14-ին թեթեւ արդյունաբերության նախարարը նմուշները բաժանում է համակարգի կարող ձեռնարկությունների տնօրեններին՝ զանգվածային արտադրություն սկսելու համար: Իրենց հեղինակային իրավունքը (նկարիչ ձեւավորող՝ Վարդան Սիմոնյան) միանձնյա տնօրինելու համար դժգոհություն հայտնելուց անմիջապես հետո տիկ. Հարությունյանն առանձնասենյակից դուրս է հրավիրվում. «Մա բոլորիս աշխատանքն էր, բոլորը վիրավորված են, ինչ պայմաններում աշխատեցինք, մեկը կոճակ էր ճարում, մյուսը՝ թել, ծանր ծանր տանում էին տուն, տան աշխատում: Ոչ ոք սրա համար մինչեւ հիմա վճարված չէ. չէ՞ որ ինքներս կարող էինք շահագրգիռ կազմակերպությունների հետ ձեռնարկել արտադրությունը...»:

Երեւանի հագուստի նորաձեւության տանը, համազգեստներ են ստեղծվում օդագնացության, մաքսային, ներքին գործերի նախարարության որոշ ստորաբաժանումների աշխատակիցների համար: Այս ստեղծագործական խմբի հեղինակած հագուստն է կրում էջմիածնի եկեղեցական երգչախումբը, ինչպես նաեւ՝ Վ. Խանամիրյանի պարի խումբը, իսկ 93-ի սեպտեմբերի 1-ին Մոլիսակի դպրոցականները աշակերտական համազգեստներ նվեր ստացան նրանցից:

Ռ. Խ.

ԿԱՊԵՐ

Հայ-ղազախական գիտամշակութային պայմանագիր

Փետրվարի 28-ին Ղազախստանի մայրաքաղաք Ալմա Աթայում կբացվի Հայաստանի Հանրապետության դեսպանատունը, որի դեսպան է նշանակվել ժամանակավոր հավատարմատար Արման Սեյլիխյանը:

Հայկական պատվիրակության կազմում փետրվարի 24-ին Ալմա Աթա կմեկնեն նաեւ ՀՀ արտգործնախարարության, գիտության, կրթության, մշակույթի, սպորտի, տուրիզմի բաժնի վարիչ, կինոբեմադրիչ Հարություն Խաչատրյանը, «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի տնօրեն Գեւորգ Գեւորգյանը, Սերգեյ Փարաջանովի թանգարանի տնօրեն Զավեն Սարգսյանը, Հովհաննես Թումանյանի թանգարանի տնօրեն բանաստեղծ Արմեն Շեկոյանը, ՀՀ մշակույթի նախարարության գլխավոր խմբագիր, դրամատուրգ Ալեքսանդր Հովսեփյանը եւ նախարարության ռեֆերենտ Սուրեն Տեր-Գրիգորյանը՝ հայ-ղազախական գիտամշակութային պայմանագիր կնքելու համար: Այդ օրերին Ալմա Աթայում կանցկացվի հայկական կինոյի շաբաթ, ինչպես նաեւ կբացվի Փարաջանովի կոլաժների ցուցահանդեսը:

ՏԵՀՀԽ

Տուրիզմի եւ էքսկուրսիաների հայկական հանրապետական խորհրդի արտասահմանյան եւ ներքին տուրիզմի վարչությունը հրավիրում է բոլոր ցանկացողներին ճանապարհորդության հետեւյալ երթուղիներով:

ԵՐԵՎԱՆ-ՀԱԼԵՊ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով փետրվարի 19-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ

ԵՐԵՎԱՆ-ՊՈԼՍԻՎԻԼ-ԵՐԵՎԱՆ
ուղիղ չվերթով փետրվարի 22-ին եւ յուրաքանչյուր 14 օրը մեկ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԷՄԻՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
փետրվարի 18-ին եւ յուրաքանչյուր 7 օրը մեկ:

Ցանկացողները դիմեն «Երեւան» հյուրանոց, 3-րդ հարկ, սենյակներ 22, 27, 28 կամ զանգահարեն 56-04-80, 56-06-35, 58-76-26, «Անի» հյուրանոց, սենյակ 503, հեռ. 594503

digitised by A.R.A.R.@

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԽԱՂԵՐ

Պծգոհելու տեղիք չտվին

Հայաստանի մի խումբ մարզաձևերի համախմբությունների համար նախապատրաստական, ընտրական բնույթ կրեցին Համաշխարհային խաղերը։ Որոնք հայ մարզիկների համար կարևորվեցին ոչ միմիայն մարզական արդյունքներով։ Բանն այն է, որ մեզանում առկա ընդհանուր ճգնաժամի եւ, հատկապես՝ երկարատեւ գրեթե հեստանքով մեր մարզիկները լավ չէին մարզվել, եւ տվյալ մրցաշրջանում արտագնա առաջին այդ մրցումները չափազանց օգտակար եղան։

ՅՈՒՐԻ ԱՆԵՄՈՒՅԱՆ

Իհարկե, մրցապայքարներում մեր դասակարգականներն ամեն ջանք գործադրեցին հաջողության հասնելու, հաղթելու համար։ Եւ այդ ամենը մեծ թվով գրավել էին դրա շնորհիվ հաջողվեց։ Այդ դժվարագույն կարևոր նշանակություն ունեցան հայաստանցիների բնածին օժտվածությունը եւ կամային բարձր հատկանիշները։ Նշենք մեր մարմնամարզիկներին։ Նրանք զբաղեցրին բոլոր սոյաների։ Համաշխարհային խաղերում նվաճելով հինգ առաջին, տասնմեկ երկրորդ եւ հինգ երրորդ մրցանակ։ Ցավալի է, որ մեր թիմը համալրված էր տակավին երիտասարդ մարզիկներով։

Մրցանակիրները զբաղեցրին նաեւ բերեն աչքեմեր, ծանրամարտիկ Շիրակ Պողոսյանը (7 ձ 36 սմ) եւ ծանրամարտիկ Պարգեւ Գրիգորյանը (16 ձ 68 սմ), որոնք գրավեցին համապատասխանաբար առաջին եւ երկրորդ տեղերը։

Մակաաաաաա հայկական դպրոցը խաղերում ներկայացրել էին հրազենացիները։ Նրանք զբաղվեց մրցույթներով իրենց համար եզրափակիչի ուղի հարթեցին։ Թավրիզի մարզադահլիճը, ուր անցկացվեց վճռական հանդիպումը, լեփ-լեցուն էր մարզասերներով։ Նրանք, ամեն ջանք գործադրելով, ոգեւորում էին իրենց խաղախի մականորդներին։ Բայց հյուրերը չանացին, արագորեն համակերպվեցին ընդհանուր մթնոլորտին եւ ակտիվ պայքար ծավալեցին խաղադաշտում։ Հանդիպման հիմնական եւ լրացուցիչ ժամանակներն ավարտվեցին ոչ-ոքի (3:3) եւ միայն նշանակված 7 մ տուգանային հարվածների «միջամտությամբ» տանտերերին հաջողվեց դուրս հաղթանակը, իսկ մեր մարզիկները բավարարվեցին 2-րդ տեղով, որը նույնպես լուրջ նվաճում է։

Ըմբշամարտիկներն իրենց հարաբերությունները պարզեցին Թեհրանում։ Մարտերում իրենց «զենքերը» խաչաձեւեցին Քուվեյթի, Թուրքմենստանի, Վրաստանի, Հայաստանի եւ Իրանի երեք հավաքականների ներկայացուցիչները։

Խոցապատնեշակիրներից վերելքով հանդես եկավ Ղարիբ Վարդանյանը։ Նա հաղթեց իր բոլոր մրցակիցներին եւ գրավեց 1-ին տեղը։ Ի դեպ, Վարդանյանն իր թիմակիցներ Գագիկ Մուրադյանի եւ Անդրանիկ Աբազյանի հետ առաջինն էր նաեւ թիմային պայքարում։ Թրամարտիկներ մեր հավաքականն էլ դժգոհելու տեղիք չտվեց տեղ գտնելով պատվանդանի 3-րդ աստիճանին։

ՆԵՍԱԶԳՈՒԹՅՈՒՆ

...Իսկ նեսերը սլանում են թիրախների կողքով

Տարիներ առաջ Հայաստանի նեսաձգության մասնագետները, հույս էին փայփայում, թե ամենամոտ ապագայում միջազգային ամենահեղինակավոր ասպարեզ կելնեն մարզաձևի մեր ներկայացուցիչները եւ դիպուկ կրակահերթերով տպավորիչ հաղթանակներ կտանեն։ Այդպես մտածելու հիմքեր կային։ Նախ, որ կային արտակարգ մասնագետներ եւ կազմակերպիչներ։ Երկարամյա մարզական կոմիտեի համապատասխան բաժնի աշխատակցուհի Էմմա Նուշիկյանը ջանք չէր խնայում մարզահամարում նեսաձգության մասսայականացման ու արմատավորման համար։ Բացի այդ, իր հարուստ փորձն ու գիտելիքներն սիրով էր հաղորդում պատանիներին եւ աղջիկներին հաղորդում մեծ հեղինակություն վայելող համաշխարհային հռչակավոր Ֆյոդոր Սարոն։ Նշված ընկերները, ինչպես նաեւ արտակարգ մարզիչի մասնագետները, խոսքը, եւս բան արեցին մարզաձևի զարգացման համար։ Շուտով ընտիր մարզիկների մի խումբ անեց Երեւանում, Վանաձորում, Գյումրիում, Էջմիածնում եւ էլի մի քանի բնակավայրերում։ Ասել է թե մասսայականությունն ապահովված էր, որը նաեւ վարպետության հիմք էր։ Հիշենք մեզանում առաջնային համարում ունեցած վարպետներ Խաչիկյան եղբայրներին, Զ. Նավասարդյանին, Օ. Բուդաղյանին, Ա. Տոնյանին։ Վերջինս, ի դեպ, ուսկե մեդալակիր դարձավ համամիութենական առաջնությունում։ Հաջողությունների հիման վրա ստեղծվեց Երկրամարզական կոմիտեի համապատասխան մարզադպրոց հրապարակից նեսաձգարանով։ Կազմակերպվում էին համամիութենական ու միջազգային ամենամյա մրցաշարեր տարբեր անվանումներով։ Դրանք կազմակերպվածությամբ գերազանցում էին սպասելիքները։ Պատահական չէր, որ հեղինակավոր ամենամյա մեզանում անցկացված մրցումների մասնակիցների եւ հանդիսատեսների, եւ, ինչպես ասում են, աշխարհագրությունը։ Գործերն այնքան լավ էին ընթանում, որ որոշվեց վերը նշված մարզադպրոցի շենքը հիմնարկել կից կառույցներով։ Ավաղ, ծրագրերը լոկ երազանք մնացին։ Նախ, որ շահագրգռված ընկերներից Ֆ. Սարոն... մահացավ։ Եւ հետո սկսվեց մարզիկների հոսունությունը։ Ո՞չ Հայաստանում նեսաձգարաններ քիչ չէ։ Ամեն նոր տարվա սկզբում բազմաթիվ տարբեր ու ոսկեջրած մարզիկներ են հանդիպում մարզաձևի քամակները։ Բայց մի քանի ամիս անց նրանք հեռանում են։ Այդպես էլ պետք է լիներ, քանի որ «Հրազդան» մարզահամալիրի տարածքում գործող մարզադաշտից հաճախակի անլուծելի խնդիր է դարձել, դադարել են գործել երբեմնի մրցաշարերը։ Այս մասին հանրապետության մարզական մամուլը բազմիցս ահազանգել է, բայց «ձայն բարբառո հանապատի», հարցը լուծում չի ստացել։ Իհարկե, հուսահատության պատճառ է նաեւ առկա ճգնաժամը, որի հետեւանքով չեն գործում մարզօջախների ջեռուցման համակարգը, ցնցուղարանները, ուծերի վերականգնման կենտրոնները, սանհանգույցները, հանդերձարանները...

Մեր օրերում էլ են անցկացվում Երեւանի եւ Հայաստանի նեսաձգության մրցումներ։ Դրանք, սակայն, անուններով են հրավիրվում, իսկ տեղ մասնակիցների կազմը գերթե նույնն է՝ համալրված երեւանցիներով։ Մեր մյուս քաղաքներում եւ շրջաններում գրեթե փակվել են երբեմնի գործող խմբերը (դա էլ է պատճառաբանված. անհրաժեշտ մարզագույք չկա)։ Այս ամենի մասին տրտմում է խոսում Նուշիկյանը, որը նախկինի նման հետեւողական է «իր» մարզաձևի նկատմամբ։ Բայց նրա անձնական գործունեության ոլորտն այժմ խիստ սահմանափակվել է հասկանալի պատճառներով։ Արդյունքում ցածր արդյունքներ են գրանցվում ներքին մրցաշարերում եւ նվազել է մեր նետաձիգների դիպուկությունը։

Յ. Ա.

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Տարբեր «բարձրության» աստղերի հանդիպումը

Պրոֆեսիոնալ բասկետբոլի աստղ, բոլորին լավ հայտնի Մեջիկ Ջենսոնը վերջերս «Dream Team»-ի («Երազանքի թիմ») կազմում գտնվում էր Բուենոս Այրեսում (Արգենտինա)։ Խաղերից մեկին հանդիսականների թվում էր նաեւ մեկ ուրիշ աստղ՝ Դիեգո Մարադոնան։ Նրանք լուսանկարիչներին հնարավորություն տվեցին իրենց միասին նկարահանել։ Նկարում հստակ երեւում է, որ այս երկու «հսկաներից» մեկն անհամեմատ «բարձր է»։

ՇԱԽՄԱՏ

Էլինա Դանիելյանը տրամադրված է մարտականորեն

Աշխարհի աղջիկների կրկնակի չեմպիոնի, Հայաստանի մեծահասակների հաղթող, դասակարգային վարպետի կոչում էր շնորհվել, վերջերս Բուլղարիայում կայացած ՖԻԴԵ-ի կոնգրեսում, իր մրցաշրջանը սկսում է Այլեսբայում կայանալիք միջազգային շախմատի մրցաշարից։

Մրցակիցների թվում են միջազգային գրոսմայստերներ Տատյանա Ռուբցովան (Լենինգրադի մարզ), Նատալիա Ռուչյովան (Սեւաստոպոլ), Տատյանա Շումյակինան (Չելյաբինսկ) եւ ուրիշներ։ Այս մրցաշարը, որը ՖԻԴԵ-ի դասակարգմամբ պատկանում է 10-րդ կարգի եւ գրոսմայստերական նորման կկազմի 11 հնարավորից 7 միավոր, կանցկացվի փետրվարի 22-ից եւ կավարտվի մինչեւ մարտի 5-ը։

Էլինա Դանիելյանը շուրջ մեկ ամիս է ինչ ուսումնա-մարզական հավաք է անցկացնում Մոսկվայում։ Նա շատ գոհ է իր դասատուներից եւ երախտիք խոսք հայտնեց միջազգային գրոսմայստեր Իգոր Զայցեւին տեսական գիտելիքների համար։ Զայցեւը, որը ժամանակին օգնում էր Տիգրան Պետրոսյանին, Անատոլի Կարպովին աշխարհի առաջնության պատրաստվելիս, վերջին ժամանակներս մեծ ուշադրություն է դարձնում հայ տաղանդավոր շախմատիստուհուն, տեսնելով նրանում ապագա աստղի։

«Ես ինձ շատ լավ եմ զգում եւ տրամադրված եմ մարտականորեն», վերջում ավելացնում է Էլինա Դանիելյանը։

Հարգելի Տիկնայք եւ Պարոնայք

«Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման ներկայացնում է մարտ_ապրիլ ամիսներին կայանալիք ծովային շրջագայությունների ուղերթները։

ԻՍՊԱՆԱԿԱՆ ՈՒՂԵՐԹ

/ 6 07.03-23.03 Օդեսա-Նեապոլ(Իտալիա)-Բարսելոն (Իսպանիա)-Վալենսիա (Իսպանիա)- Ալիկանտե (Իսպանիա)-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա

/ 7 24.03-08.04 Օդեսա-Պիրեյ (Հունաստան)-Ջենովա (Իտալիա)-Մարսել (Ֆրանսիա)-Բարսելոն (Իսպանիա)-Վիլ-Ֆրանշ-Նիցցա-Կանն-Մոնտե Կառլո-Մալթա-Ստամբուլ-Օդեսա

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

/ 8 09.04-22.04 Օդեսա-Պիրեյ-Պորտ-Սաիդ-Կահիրե-Հայֆա-Լիմասոլ-Ռոդոս-Ստամբուլ-Օդեսա

■ «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման նաեւ հիշեցնում է իր հաճախորդներին եւ բոլոր ցանկացողներին այն մասին, որ հունիս-հուլիս ամիսներին կայանալիք «Եվրոպայի շուրջ» եւ «Սկանդինավյան երկրներ» շրջագայությունների տեղերը սահմանափակ են։

Ուստի, պետք է հենց այսօր դիմել «Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրմային հայտերը նավում ամրագրելու համար։

Փետրվարի 26-ից հետո հայտերը չեն ընդունվելու։

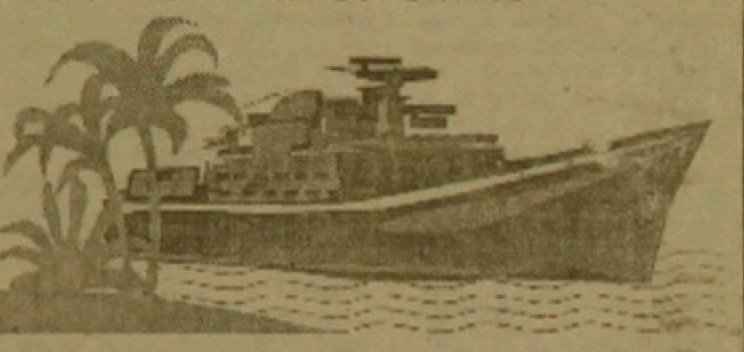

Ճամփորդեք մեզ հետ եւ Դուք կզգաք ծովային հանգստի հմայքը։

«Քսիմեքստուր-Երեւան» ֆիրման երաշխավորում է վայելքների ծով եւ ոչ մի կաթիլ հոգս։

ՇՏԱՊԵՔ

Ֆիրման աշխատում է ժամը 10-ից 18-ը։

Հասցեն՝ Կորյունի 5, հեռ. 523-908, ֆաքս 523-144

dallakian

Armenian Outline fonts

Լրագրային

Անսագրային

Գրքային

Ձեռագրական

precisely fit

Times ($400), Helvetica ($200),

Futura/Folio ($200),

Garamond ($450), AvantGarde ($250)

typefaces

ԴԱԼԼԱՔՅԱՆ ՏԱՌԱՏԵՍԱԿՆԵՐ

հնարավոր են գին զեղչումներ ըստ կիրառությունների ծավալների, հեռ. 581841

digitised by A.R.A.R.@

Օրակարգ

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Թուրքիան օգուտ է քաղում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐԻ, ՍՆԱՐՔ: Թուրքիան վաղուց է նախազգուշացրել իր դաշնակիցներին, որ Արեւմուտքի կողմից Ռուսաստանին ցույց տրվող օգնությունը լոկ նպաստում է ռուսական իմպերիալիզմի վերածնմանը, բայց ընդհուպ մինչեւ Ժիրինովսկու հաջողությունը թուրքերին չէին հավատում, փետրվարի 12-ի համարում գրում է «Վաշինգտոն փոստը»: «Թուրքիան կարող է օգուտ քաղել Ռուսաստանում տեղի ունեցող խառնաշփոթությունից» հոդվածում թերթի Ստամբուլի թղթակից Ջեյմս Դորսին նշում է Թուրքիայի 1994 թվականին վերածնվող հույսերը քաղաքական ռեւանշ վերցնելու Ռուսաստանի նկատմամբ 1993 թվականին կրած անհաջողությունների համար, երբ Մոսկվան Ադրբեջանում Էլչիբեյին փոխարինեց Ալիեւով եւ ոչնչացրեց Վրաստանի աքխազական [illegible]ներին:

[illegible] ածում [illegible]ցքբերվում է ԱՄՆ-ում Թու[illegible] [illegible] [illegible]ին դեսպան Էլեքդաղի հետեւյալ [illegible]: «Այն, ինչ Կրեմլի մտքին է, [illegible] Ժիրինովսկու լեզվին է»:

Ռուսաստանը [illegible] Թուրքիան անհաշտ մրցակցում են վերահսկողություն հաստատելու [illegible] Ասիայից Արեւմուտք ձգվող [illegible] նավթամուղի վրա, նշում [illegible]: Վերջերս Դավոսում (Շվեյցարիա) կայացած միջազգային տնտ[illegible] համաժողովում Ուզբեկստանի, Ղազախստանի եւ Թուրքմենիայի ղեկավարները հայտարարել են իրենց գազի եւ նավթի արտահանության նկատմամբ Ռուսաստանի վերահսկողությունից ազատվելու ձգտման մասին: Նրանց վերակողմնորոշման գլխավոր նախաձեռնողը Թուրքիան է, ընդգծում է «Վաշինգտոն փոստը»:

МՈՍԿՎԱ

Ատոմակայանը գործարկելը բարդ խնդիր է

Փետրվարի 15-ին կայացած մամլո ասուլիսի ընթացքում ռուսական «Ռոսատոմէներգո» ատոմային էներգիայի արդյունաբերության վերահսկիչ հաստատության նախագահ Յուրի Վիշնեւսկին, պատասխանելով այն հարցին, թե արդյոք Ռուսաստանը պատրաստվո՞ւմ է Հայաստանի հետ համաձայնագիր կնքել հայկական ատոմակայանը ռուս-հայկական համատեղ ձեռնարկության վերածելու առնչությամբ, նշել է, որ «Հայաստանը ինքնուրույն պետություն է, եւ մենք կարող ենք ամեն օգնություն ցուցաբերել նրան ատոմակայանի անվտանգությունն ապահովելու եւ տեղացի մասնագետների վերապատրաստման հարցում: Բայց եթե մեզ հարցնեք», ավելացրել է նա, «թե արդյոք մենք պատրաստվո՞ւմ ենք վերահսկել այդ կառույցի անվտանգությունը, ապա պատասխանը միանշանակ ոչ է: Մենք կօժանդակենք, բայց վերահսկողությունը պետք է իրականացվի հայկական մասնագիտացված մի կազմակերպության կողմից: Մենք համագործակցության պայմանագիր ունենք Հայաստանի նախկին «Գոսգորտեխնադզոր» հիմնարկության հետ, որն ուներ այդպիսի հնարավորություն եւ շատ մոտիկ ենք մեր հայ գործընկերների հետ: Սակայն, պետք է շեշտել, որ Հայաստանի ներկա պայմաններում ատոմակայանը գործարկելը շատ բարդ խնդիր է»:

Ակնկալվում է, որ Ղարաբաղի հարցի լուծումը մեծապես ընդլայնելու է Իրանից-Եվրոպա ծրագրվող նավթատար խողովակը Հայաստանի տարածքում անցկացնելու հնարավորությունները: Խողովակաշարը կամ պետք է տեղակայվի հյուսիսային Հայաստան-Ադրբեջան, կամ էլ հարավային Հայաստան-Թուրքիա ճանապարհով:

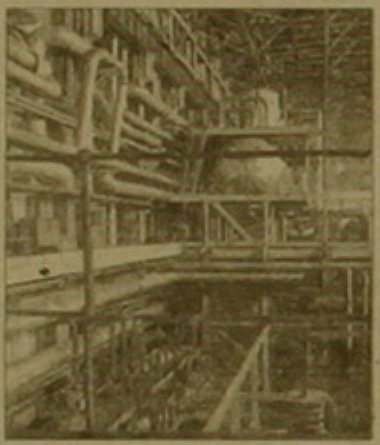

Շահագրգիռ կողմերը առաջիկա 18 ամիսների ընթացքում պետք է ուսումնասիրեն հնարավորությունների լավագույն տարբերակները եւ տեղեկագիր պատրաստեն այդ առնչությամբ: Հայաստանում հավաստացած են, որ այդ ժամանակահատվածը լիովի բավական է, որ Ղարաբաղի հակամարտության հարցում կողմերը հասնեն խաղաղ կարգավորման: Մինչդեռ ՏԱՍՍ-ի մեկնաբանության մեջ ասվում է, որ քաղաքական պատճառներով խողովակաշարը իր տարածքով անցկացնելու Հայաստանի հնարավորությունները չափազանց փոքր են:

ԲԱՔՈՒ

ՄԱԿ-ն Ադրբեջանում կփոխի գործունեության ուղղությունը

ԲԱՔՈՒ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Այսօր Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի մշտական ներկայացուցիչ Մահմուդ ալ Սաիդն անցկացրեց մամլո ասուլիս: Նա լրագրողներին հայտնեց, որ ՄԱԿ-ի կենտրոնակայան կատարած իր այցելության ընթացքում օրեր անցկացվել են խորհրդակցություններ ՄԱԿ-ի բարձրագույն ղեկավարության հետ: Քննարկվել են շրջանային հակամարտության խնդիրները եւ դրա խաղաղ լուծման ուղիները: Մահմուդ ալ Սաիդն ասաց, որ ինքը ՄԱԿ-ի ղեկավարության ուշադրությունը բեւեռել է ադրբեջանցի գաղթականների ողբալի վիճակի վրա: Այս կապակցությամբ, մարտին Ադրբեջան կժամանի ՄԱԿ-ի կառույցների համատեղ հանձնախումբ իրավիճակը գնահատելու եւ Ադրբեջանին մարդասիրական օգնության հատկացման նպատակով ոլորտների կենտրոնացման ծրագիր մշակելու համար: Անդրադառնալով սոցիալ-տնտեսական ոլորտի հարցերին, Մահմուդ ալ Սաիդը նշեց, որ ՄԱԿ-ի ղեկավարությունը ցանկանում է փոխել գործունեության ուղղությունները եւ անցման ժամանակաշրջանում Ադրբեջանին առաջարկել առավել արդյունավետ օգնություն: Նա նշեց, որ ՄԱԿ-ը նաեւ տեխնիկական օգնություն կհատկացնի Ադրբեջանին բնագավառի անօրինական տարածման վերահսկման գծով: Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի Զարգացման ծրագրի ներկայացուցիչ Պաոլո Լեմբոն լրագրողներին ասաց, որ եկող շաբաթ համաշխարհային բանկի բարձրաստիճան ներկայացուցիչները Բաքու կժամանեն Ադրբեջանի ղեկավարության հետ բանակցելու համար: Նա նշեց, որ չնայած շրջանում տիրող բարդ իրադրությանը, բանկը մտադիր է օժանդակել Ադրբեջանի տնտեսության վերականգնմանը:

Դիվանագիտական ներկայացուցչություններ Բաքվի եւ Թբիլիսիի միջեւ

ԲԱՔՈՒ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանը եւ Վրաստանը համաձայնության են եկել մոտ ժամանակներս դեսպանությունների փոխանակության շուրջը: Այդ մասին սկզբունքային համաձայնություն է ձեռք բերվել արտաքին գործերի նախարարներ Հասան Հասանովի եւ Ալեքսանդր Չիկվաիձեի փետրվարի 15-ին Բաքվում կայացած բանակցությունների ընթացքում:

Հ. Հասանովի կարծիքով, դեսպանատան բացումը Թբիլիսիում բարերար կազդի Վրաստանի ադրբեջանցի բնակչության հիմնախնդիրների վրա:

Ինչպես հայտնի է, Վրաստանում սխտեմատիկ բնույթ են ստացել ադրբեջանցիների վրա հարձակումները նրանց հավաք բնակության վայրերում: Վրաստանի պաշտոնական իշխանությունները ընդգծել են, որ այդ պատահարներն ազգային երանգ չունեն եւ ապօրինի զինված կազմավորումների գործունեության հետեւանք են: Այսպես թե այնպես, սպառնալիքային գործողությունների պատճառով նկատվում է ադրբեջանցիների զանգվածային արտահոսք Վրաստանից:

Պայմանագիրը լրամշակման կարիք ունի

ԲԱՔՈՒ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԹՈՒՐԱՆ-ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանը գտնում է, որ ԱՊՀ երկրների կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագրի մեխանիզմը պետք է գործողության մեջ դրվի ոչ միայն համագործակցության անդամների անվտանգության արտաքին սպառնալիքի դեմ, այլեւ այն ժամանակ, երբ ԱՊՀ մասնակից երկրի դեմ ագրեսիան բխում է այդ նույն կազմակերպության անդամի կողմից: Այս մասին փետրվարի 15-ին հայտարարել է Ադրբեջանի արտաքին գործերի նախարար Հասան Հասանովը Վրաստանի արտաքին գործերի նախարար Ալեքսանդր Չիկվաիձեի հետ ունեցած հանդիպման ժամանակ:

Հասան Հասանովի ասելով, «այս համատեքստում ԱՊՀ անդամ երկրների կոլեկտիվ անվտանգության պայմանագիրը լրամշակման կարիք ունի»:

Երկու պետությունների նախարարները միանման կարծիք ունեին այն հարցում, որ ԱՊՀ-ում տեղի ունեցող ներքին հակամարտությունները լուրջ սպառնալիք են ներկայացնում համագործակցության հեռանկարների համար:

ՎԱՐՁՈՒՄ ԵՄ

1 սենյականոց բնակարան քաղաքի կենտրոնում կամ մետրոյի «Բարեկամություն» եւ «Բաղրամյան» կայարանների մոտ:

Հեռ. 58-18-41, 57-11-51

ԱՅՑ

Ջոն Մեյջորը Նիժնի Նովգորոդում

ՆԻԺՆԻ ՆՈՎԳՈՐՈԴ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՌԻԱ-ՍՆԱՐՔ: Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը Նիժնի Նովգորոդ ժամանեց ռուսական գավառի քաղաքական ու տնտեսական իրադրությանը, մասնավորապես մարզի նահանգապետ Բորիս Նեմցովի բարեփոխումներին ծանոթանալու նպատակով:

Բարձրաստիճան հյուրն այցելեց «Պոգրես» բաժնետիրական ընկերություն, որը բեռնատար ավտոտրանսպորտի նախկին 9-րդ արտադրական միավորումն է: Այն սեփականաշնորհվել էր Ռուսաստանում առաջին անգամ «Բեռնատար ավտոտրանսպորտի սեփականաշնորհում» ծրագրով, որը մշակել էին քաղաքի մասնագետները միջազգային ֆինանսական կորպորացիայի հետ համատեղ:

Այնուհետեւ, Նիժնի Նովգորոդի գլխավոր փողոցում կարճատեւ զբոսանքից եւ ճաշից հետո Ջոն Մեյջորն այցելեց վաուչերային կենտրոն: Այստեղ կայացավ ճեպազրույց «սեփականաշնորհումը Նիժնի Նովգորոդի մարզում» ծրագրով:

Բրիտանիայի պատվիրակությունը նույն օրը եղավ նաեւ «Նիժեգորոդյան տոնավաճառ» համառուսաստանյան բաժնետիրական ընկերությունում:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Փետրվարի 18-ին ժամը 14-ին Անկախության հրապարակում տեղի կունենա Ազգային ինքնորոշման միավորման ավանդական ազգահավաքը:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Էլիասոնը կայցելի Բաքու

ԲԱՔՈՒ, 16 ՓԵՏՐՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ԵԱՀԽ Մինսկի խորհրդաժողովի նախագահ Յան Էլիասոնը օրերս պաշտոնական այցով ժամանելու է Ադրբեջան, այս մասին հայտնել է Ադրբեջանում ՄԱԿ-ի ներկայացուցիչ Մահմուդ ալ Սայիդը փետրվարի 16-ի առավոտյան Բաքվում կայացած մամուլի ասուլիսի ժամանակ:

7 միլիոն անօթեւան ամերիկացի

ՆՅՈՒ ՅՈՐՔ, 17 ՓԵՏՐՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ում անօթեւանների խնդիրը «առավել ընդգրկուն է, քան համարվում է», եւ ունի «մշտական ու բարդ բնույթ»: Այս հետեւությունն է արվում այդ սոցիալական չարիքի վերացմանը նվիրված ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնի վարչակազմի ծրագրի նախագծում: Եթե նախորդ վարչակազմերը համաձայնում էին, որ անօթեւան ամերիկացիների թիվը կազմում է մոտ 600000 մարդ, ապա ներկայիս վարչակազմը ծրագրի նախագծի համաձայն, ընդունվում է, որ նման մարդկանց թիվն առնվազն 7 միլիոն է:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների դեսպանատունը աշխատանքի է հրավիրում ավտոմեխանիկների, որոնք տիրապետում են անգլերեն լեզվին (գրել-կարդալ):

Ցանկացողները դիմումները պետք է ներկայացնեն մինչեւ փետրվարի 25-ը, դեսպանատան ընդունարանում, 1-ին հարկ:

Եղանակը Հայաստանում

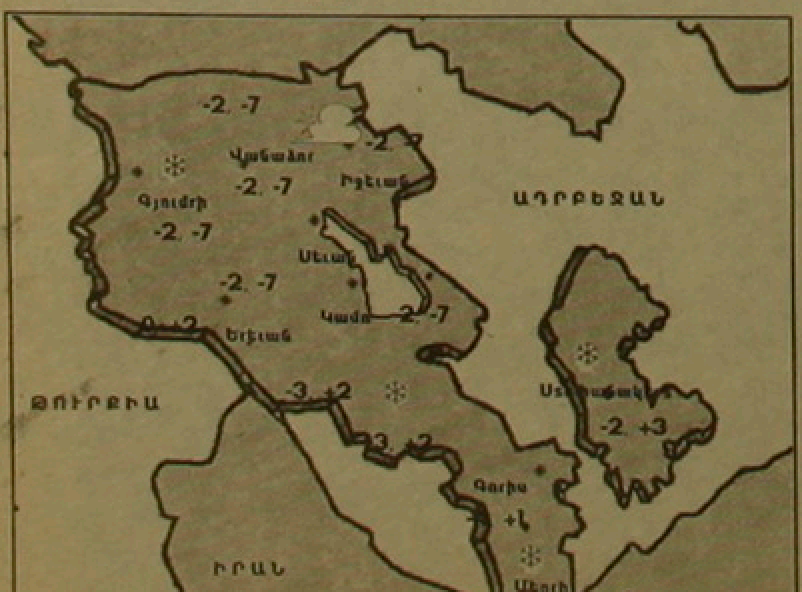

Տարեկան 560% եւ ավելի

«ՄԱՅՐ»

ներդրումային ֆինանսական ընկերություն

Մուրհակների առ եւ վաճառքը «ԱԴԱՄԱՆԴ» բորսայում:

Հասցեն` Երիտասարդության պալատ, Նախարարի

Հեռ.` 56-48-83, 56-52-28

A STYLE

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիւ 65. Պատվեր 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատուէր 1696 Ստորագրուած է տպագրութեան 17. 02. 1994 Գինը 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@